

Úradný vestník

Európskej únie

C 417

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 58

15. decembra 2015

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

UZNESENIA

Rada

2015/C 417/01	Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o pracovnom pláne Európskej únie pre mládež na roky 2016 – 2018	1
2015/C 417/02	Uznesenie Rady o podpore politickej účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe	10

IV Informácie

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada

2015/C 417/03	Spoločná správa Rady a Komisie za rok 2015 o vykonávaní obnoveného rámca pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018)	17
2015/C 417/04	Spoločná správa Rady a Komisie na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) – Nové priority pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy	25
2015/C 417/05	Závery Rady o znižovaní miery predčasného ukončenia školskej dochádzky a podpore úspechu v škole	36
2015/C 417/06	Závery Rady o kultúre vo vonkajších vzťahoch EÚ so zameraním na kultúru v rámci rozvojovej spolupráce	41

SK

2015/C 417/07	Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, ktorými sa mení pracovný plán pre kultúru (2015 – 2018), pokiaľ ide o prioritu týkajúcu sa medzikultúrneho dialógu	44
2015/C 417/08	Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o preskúmaní uznesenia z roku 2011 o zastúpení členských štátov EÚ v Nadačnej rade Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) a o koordinácii pozície EÚ a jej členských štátov pred zasadnutiami WADA	45
2015/C 417/09	Závery Rady o podpore motorických schopností a pohybových a športových aktivít pre deti	46

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

RADA

Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o pracovnom pláne Európskej únie pre mládež na roky 2016 – 2018

(2015/C 417/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV,

I. ÚVOD

1. UZNÁVAJÚ, že od prijatia uznesenia o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže na roky 2010 – 2018 a pracovného plánu EÚ pre mládež na roky 2014 – 2015 kríza naďalej hlboko a neprimerane ovplyvňuje mladých ľudí v Európe a ich vstup do dospelosti.
2. Uznávajú, že je potrebné posilniť medziodvetvovú spoluprácu v oblasti mládeže na úrovni EÚ, aby bolo možné uvedené výzvy primerane riešiť.
3. BERÚ NA VEDOMIE zámer Európskej komisie prioritne sa zamerať na boj proti radikalizácii a marginalizácii mládeže a na podporu začlenenia mladých ľudí do spoločenského, kultúrneho a občianskeho života v rámci strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020), obnoveného rámca pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018), pracovného plánu EÚ pre šport (2014 – 2017) a pracovného plánu pre kultúru (2015 – 2018). ⁽¹⁾
4. BERÚ NA VEDOMIE spoločnú správu Rady a Komisie o mládeži v EÚ z roku 2015 ⁽²⁾, najmä jej časť 5 s názvom „Ďalší postup v rámci spolupráce EÚ v oblasti mládeže“.

Následne SA ZHODLI na tom, že by sa mal vypracovať 36-mesačný pracovný plán EÚ pre mládež, ktorý sa bude vzťahovať na činnosť členských štátov a Komisie v období od 1. januára 2016 do 31. decembra 2018 s cieľom podporiť vykonávanie obnoveného rámca pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže na roky 2010 – 2018.

II. ZÁSADY

5. NAZDÁVAJÚ SA, že v pracovnom pláne by sa mala dodržiavať zásada subsidiarity a že by mal vychádzať z nižšie uvedených hlavných zásad. Mal by:
 - vychádzať z výsledkov predchádzajúceho pracovného plánu pre mládež (2014 – 2015),
 - podľa potreby stimulovať prácu v oblasti mládeže na úrovni EÚ a podporiť jej význam,
 - prostredníctvom spolupráce medzi odvetvami zabezpečiť, aby informácie o konkrétnych problémoch, ktorým čelia mladí ľudia, prenikli aj do iných politických oblastí EÚ,
 - prispievať k celkovým prioritám programov EÚ v oblasti bezpečnostnej, hospodárskej a sociálnej politiky,
 - smerovať k politike v oblasti mládeže založenej na znalostiach a dôkazoch,

⁽¹⁾ COM(2015) 185 final.

⁽²⁾ 13635/15.

- zostať pružným nástrojom, prostredníctvom ktorého možno včas zabezpečiť vhodné reakcie na meniace sa politické prostredie,
 - podporovať spoločný prístup založený na spolupráci členských štátov a Komisie, ktorý im umožní vytvoriť pridanú hodnotu v oblasti prioritných tém uvedených v odseku 6 (pozri nižšie),
 - vychádzať zo synergií s programom Erasmus+, okrem iného podieľaním sa na určovaní priorít ročného pracovného programu Erasmus+ špecifických pre mládež,
 - zapojiť mladých ľudí do využívania konzultačných postupov, a tak zabezpečiť, aby sa v pracovnom pláne riešili otázky, ktoré sa ich týkajú.
6. SÚHLASIA, aby členské štáty a Komisia so zreteľom na súčasný vývoj uprednostnili v rámci svojej spolupráce na úrovni EÚ v období, na ktoré sa vzťahuje pracovný plán do konca roka 2018, nasledujúce témy:

V súlade s prioritami dohodnutými v spoločnej správe EÚ o mládeži na rok 2015 sa posilní práca s mládežou a medziodvetvová spolupráca s týmito cieľmi:

- A. zvýšenie sociálneho začlenenia všetkých mladých ľudí, berúc do úvahy základné európske hodnoty;
 - B. intenzívnejšia účasť všetkých mladých ľudí na demokratickom a občianskom živote v Európe;
 - C. uľahčenie prechodu mladých ľudí z mladosti do dospelosti, a to hlavne začlenenia na trh práce;
 - D. podpora zdravia a pohody mladých ľudí vrátane duševného zdravia;
 - E. príspevok k riešeniu výziev a príležitostí, ktoré prináša digitálny vek, v oblasti politiky mládeže, práce s mládežou a pre mladých ľudí;
 - F. príspevok k reakciám na príležitosti a výzvy, ktoré prináša narastajúci počet mladých migrantov a utečencov v Európskej únii.
7. SÚHLASIA, že hoci sa činnosť členských štátov a Komisie stanovená v prílohe I zameriava na všetkých mladých ľudí, osobitný dôraz sa kladie na tieto skupiny:
- mladých ľudí ohrozených marginalizáciou
 - mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET),
 - mladých ľudí s migrantským pôvodom vrátane nových prisťahovalcov a mladých utečencov.
8. SÚHLASIA, že Rada môže zrevidovať pracovný plán v závislosti od dosiahnutých výsledkov a vývoja politík na úrovni EÚ.
9. SÚHLASIA so zoznamom osobitných opatrení v súlade s týmito prioritnými témami, ako aj s časovým plánom ich vykonávania uvedeným v prílohe I.

III. PRACOVNÉ METÓDY A ŠTRUKTÚRY

10. UZNÁVAJÚ, že:

v rámci Rady je potrebné posilniť zohľadňovanie aspektu mladých ľudí a spoluprácu všetkých odvetví zameranú na výsledky, aby sa pri tvorbe politík v rámci možností zohľadnili ambície, podmienky a potreby mladých ľudí.

11. SÚHLASIA, že:

- vykonávanie tohto pracovného plánu sa podľa potreby podporí pracovnými metódami, ako sú: otvorená metóda koordinácie odsúhlasená v obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže, a najmä tvorba politiky založená na poznatkoch a dôkazoch, skupiny odborníkov, partnerské učenie, partnerské hodnotenie, štúdie, konferencie, semináre, šírenie výsledkov, neformálne fórum so zástupcami mládeže, zasadnutia generálnych riaditeľov pre mládež a štruktúrovaný dialóg s mladými ľuďmi.

- Všetky metódy vrátane skupín odborníkov sa pri práci zamerajú na prioritné témy uvedené v oddiele II odseku 6 a na opatrenia a cieľové dátumy uvedené v prílohe I. Rada a zástupcovia vlád členských štátov zasadajúci v Rade môžu opatrenia uvedené v prílohe I preskúmať na základe dosiahnutých výsledkov a vývoja politiky na úrovni EÚ,
- Zásady týkajúce sa členstva a fungovania skupín odborníkov sa uvádzajú v prílohe II.
- Pokiaľ ide o právo mladých ľudí zúčastňovať sa na príprave, vykonávaní a posudzovaní politík, ktoré ich ovplyvňujú, postupy konzultácií umožnia mladým ľuďom zapojiť sa do spoločného hodnotenia prioritných tém tohto pracovného plánu.
- Na neformálnych zasadnutiach generálnych riaditeľov pre mládež sa preskúmajú strategické otázky, ktoré súvisia s týmto pracovným plánom, ako aj otázky, ktoré sa všeobecnejšie týkajú politiky EÚ v oblasti mládeže.
- Rada a Komisia zhodnotia vykonávanie súčasného pracovného plánu v prvej polovici roku 2018 na základe spoločného posúdenia jeho vykonávania, ktoré sa uskutoční v kontexte správy o mládeži EÚ.

12. NA ZÁKLADE UVEDENÉHO VYZÝVAJÚ

členské štáty a Komisiu, aby pre obdobie trvania súčasného pracovného plánu zriadili skupiny odborníkov týkajúce sa záležitostí, ako sú:

- vymedzenie osobitného príspevku práce s mládežou a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia
 - a) k podpore aktívneho občianstva a zapájania mladých ľudí do rôznorodých a tolerantných spoločností, ako aj k predchádzaniu marginalizácii a radikalizácii, ktoré môžu vyústiť do následného násilného správania;
 - b) k reakciám na príležitosti a výzvy, ktoré prináša narastajúci počet mladých migrantov a utečencov v Európskej únii,
- riešenie rizík, príležitostí a dôsledkov digitalizácie pre mládež, prácu s mládežou a politiku v oblasti mládeže.

IV. OPATRENIA

13. VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY S NÁLEŽITÝM ZRETELOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

- s podporou Komisie spolupracovali a využívali pracovné metódy uvedené v tomto uznesení,
- pokračovali v podpore aktívneho zapájania ministerstiev pre mládež do vnútroštátnej tvorby politík súvisiacich so stratégiou Európa 2020 a európskym semestrom, v nadväznosti na závery Rady o maximalizácii potenciálu politiky v oblasti mládeže pri riešení cieľov stratégie Európa 2020,
- pri vypracúvaní politík na vnútroštátnej a regionálnej úrovni v relevantných prípadoch náležite zohľadňovali obnovený rámec pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže na roky 2010 – 2018 a tento pracovný plán,
- informovali príslušné orgány, mladých ľudí a mládežnícke organizácie o pokroku vo vykonávaní pracovného plánu EÚ v oblasti mládeže s cieľom zabezpečiť relevantnosť a viditeľnosť príslušných činností.

14. VYZÝVAJÚ PREDSEDNÍCTVA RADY, ABY:

- na základe výsledkov strednodobého hodnotenia stratégie EÚ pre mládež zvážili primerané následné opatrenia;
- v kontexte skupiny predsedníctiev zohľadňovali pri tvorbe svojich programov prioritné témy pracovného plánu EÚ,
- informovali pracovnú skupinu Rady pre mládež o práci ostatných prípravných orgánov Rady, ktorá má priamy či nepriamy dosah na mladých ľudí alebo politiku v oblasti mládeže,
- v kontexte skupiny predsedníctiev zohľadňovali nevyriešené otázky predchádzajúceho pracovného plánu EÚ (2014 – 2015),
- zvážili, či na konci 36-mesačného obdobia, na ktoré sa vzťahuje toto uznesenie, a na základe posúdenia a hodnotenia uvedeného v bode 11 navrhnu nový pracovný plán,

- vytvorili pre členské štáty a zainteresované strany pôsobiace v oblasti mládeže príležitosti na diskusiu o budúcnosti európskej spolupráce v oblasti mládeže po roku 2018,
- navrhli generálnym riaditeľom pre mládež, aby v rámci svojich zvyčajných neformálnych zasadnutí prerokovali a nadviazali na výsledky pracovného plánu, v prípade potreby zorganizovali mimoriadne spoločné medziodvetvové stretnutia generálnych riaditeľov, v širokej miere šírili tieto výsledky a prispievali k vykonávaniu pracovného plánu EÚ v oblasti mládeže.

15. VYZÝVAJÚ KOMISIU, ABY:

- podporovala budovanie kapacít pracovníkov s mládežou a v rámci práce s mládežou prostredníctvom vykonávania programu Erasmus+ ako jeden z kľúčových prvkov pre rozvoj kvalitnej práce s mládežou v Európe;
- podporovala členské štáty pri vykonávaní tohto pracovného plánu a spolupracovala s nimi, najmä pokiaľ ide o opatrenia uvedené v prílohe,
- informovala členské štáty o prebiehajúcich alebo plánovaných iniciatívach a štúdiách v politike EÚ v oblasti mládeže a v iných príslušných oblastiach politik, ktoré majú vplyv na mládež, a o príslušnom vývoji v rámci Komisie,
- pravidelne konzultovala so zainteresovanými stranami na európskej úrovni, a to vrátane občianskej spoločnosti a zástupcov mládeže, a informovala ich o pokroku vo vykonávaní pracovného plánu s cieľom zabezpečiť relevantnosť a viditeľnosť príslušných činností,
- podporovala lepšiu osvetu prostredníctvom programov EÚ a synergie v ich rámci, ako aj spoluprácu s ostatnými medzinárodnými organizáciami, ako je Rada Európy.

16. VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ A V PLNOM SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

- pokračovali v úzkej spolupráci na odbornej úrovni v súlade s prílohami I a II tohto uznesenia,
 - zohľadnili pri príprave ročného pracovného programu Erasmus+ v oblasti mládeže priority tohto pracovného plánu, okrem iného aj pokiaľ ide o všeobecné ciele ročného pracovného programu Erasmus+, partnerskú dohodu s Radou Európy a projekt Youth Wiki,
 - nabádali ostatné odvetvia, aby prihliadali na otázky mládeže pri formulovaní, vykonávaní a hodnotení politik a opatrení v iných oblastiach politiky a mimoriadnu pozornosť venovali rýchlemu a účinnému začleneniu otázok mládeže do procesu tvorby politik,
 - podporovali lepšie uznávanie prínosu politik v oblasti mládeže k plneniu celkových cieľov európskych politik zameraných na mladých ľudí, vzhľadom na pozitívny vplyv, ktorý majú na aktívne občianstvo, zamestnanosť, sociálne začlenenie, kultúru a inováciu, vzdelávanie a odbornú prípravu, ako aj na zdravie a blaho.
-

PRÍLOHA I

Opatrenia, nástroje a termíny na základe prioritných tém

Opatrenia na základe prioritných tém

Pracovná metóda/nástroj	Výstup a termín	Ref.
Priorita A: Zvýšenie sociálneho začlenenia všetkých mladých ľudí, berúc do úvahy základné európske hodnoty		
Rada a prípravné orgány Úloha sektora mládeže pri predchádzaní násilnej radikalizácii	Prvý polrok 2016 (príp.) Diskusia Rady	A1
Znalosti a tvorba politík na základe overených poznatkov Štúdiá Komisie o systémoch a rámcoch kvality práce s mládežou v Európskej únii	Druhý polrok 2016: Príručka na vykonávanie	A2
Štruktúrovaný dialóg/Rada a prípravné orgány „Základné životné zručnosti a spôsobilosti mladých ľudí v rozmanitej, prepojenej a inkluzívnej Európe na účely aktívneho zapojenia do spoločenského a pracovného života.“	Prvý polrok 2017: (príp.) Uznesenie Rady	A3
Priorita B: Intenzívnejšia účasť všetkých mladých ľudí na demokratickom a občianskom živote v Európe		
Skupina odborníkov Vymedzenie osobitného príspevku práce s mládežou, ako aj neformálneho vzdelávania a informálneho učenia k podpore aktívneho občianstva a zapájaniu mladých ľudí do rôznorodých a tolerantných spoločností a k predchádzaniu marginalizácii a radikalizácii, ktoré môžu vyústiť do následného násilného správania.	Prvý polrok 2017 — Správa — (príp.) závery Rady	B1
Znalosti a tvorba politík na základe overených poznatkov Štúdiá Komisie o vplyve nadnárodnej dobrovoľníckej práce prostredníctvom Európskej dobrovoľníckej služby	Prvý polrok 2017: — Správa — (príp.) Závery Rady v reakcii na uvedenú štúdiu	B2
Seminár pre tvorcov politík v oblasti mládeže a športu: „Demokracia, mládež a šport – medzisektorové prístupy pre aktívnu účasť a zapojenie mladých ľudí v občianskom a demokratickom živote prostredníctvom športu.“	Druhý polrok 2017: Seminárna správa o najlepších postupoch a odporúčaní týkajúca sa spôsobov, ako môžu medziodvetvové prístupy medzi oblasťami mládeže a športu podporovať demokratické hodnoty a občiansku angažovanosť mladých ľudí.	B3

Pracovná metóda/nástroj	Výstup a termín	Ref.
<i>Priorita C:</i> Uľahčenie prechodu mladých ľudí z mladosti do dospelosti, a to hlavne začlenenia na trh práce		
Partnerská výmena skúseností medzi členskými štátmi a Komisiou/generálni riaditelia „Práca s mládežou ako uznávaný nástroj s pridanou hodnotou pre medzisektorovú spoluprácu na podporu prechodu mladých ľudí do dospelosti a pracovného sveta.“	Druhý polrok 2017: Správa o najlepších postupoch a odporúčaniach týkajúca sa práce s mládežou ako uznávaného nástroja s pridanou hodnotou pre medzisektorovú spoluprácu na podporu prechodu mladých ľudí do dospelosti a pracovného sveta.	C1
Znalosti a tvorba politík na základe overených poznatkov Štúdia Komisie o práci s mládežou a podnikaní mládeže	Druhý polrok 2017 — Správa — (príp.) Závery Rady v reakcii na uvedené štúdiu	C2
<i>Priorita D:</i> Podpora zdravia a pohody mladých ľudí vrátane duševného zdravia		
Rada a prípravné orgány Medzisektorová spolupráca týkajúca sa účasti s cieľom podporiť zdravie a pohodu mladých ľudí pri prechode do dospelosti, a to najmä v súvislosti s mladými ľuďmi s problémami v oblasti duševného zdravia ⁽¹⁾, ktoré často súvisia s ich prechodom do dospelosti. Zameranie sa na ich možný prínos pre spoločnosť, a nie na ich problémy.	a) Prvý polrok 2016 (príp.) závery Rady b) Druhý polrok 2017 Medziodvetvová partnerská výmena skúseností medzi členskými štátmi	D1 D2
<i>Priorita E:</i> Príspevok k riešeniu výziev a príležitostí, ktoré prináša digitálny vek, v oblasti politiky mládeže, práce s mládežou a pre mladých ľudí		
Rada a prípravné orgány Nové prístupy v práci s mládežou s cieľom maximalizovať rozvojový potenciál a talent mladých ľudí a ich začlenenie do spoločnosti. Budú sa zdôrazňovať nové, moderné a pritažlivé spôsoby práce s mládežou vrátane online postupov v oblasti práce s mládežou, a to tak, aby odzrkadľovali nové trendy v živote mladých ľudí a maximalizovali dosah práce s mládežou, aby sa do jej činností zapájalo viac mladých ľudí.	Druhý polrok 2016 (príp.) závery Rady	E1
Partnerská výmena skúseností Nové postupy v oblasti práce s mládežou a zabezpečenie, aby bola práca s mládežou atraktívnejšia pre mladých ľudí.	Prvý polrok 2017 Správa o existujúcich postupoch odrážajúcich trendy a odporúčania týkajúce sa ich zavádzania do každodennej praxe v práci s mládežou	E2

⁽¹⁾ Zahŕňa to závažné a bežné psychiatrické problémy, psychické utrpenie a (dočasné) psychické poruchy v obdobiach s lákavými životnými výzvami alebo so životnými krízami.

Pracovná metóda/nástroj	Výstup a termín	Ref.
Skupina odborníkov „Riziká, príležitosti a dôsledky digitalizácie pre mládež, prácu s mládežou a politiku v oblasti mládeže.“	Druhý polrok 2017 Správa skupiny odborníkov	E3
Znalosti a tvorba politík na základe overených poznatkov Štúdia Komisie o vplyve internetu a sociálnych médií na účasť mládeže a prácu s mládežou	Prvý polrok 2018 Správa	E4
Rada a prípravné orgány Rozvoj inovačných metód práce s mládežou vrátane digitálnych nástrojov s cieľom lepšie uspokojiť potreby a túžby mladých ľudí efektívnejším, inteligentnejším a relevantnejším spôsobom a podporiť medziodvetvovú spoluprácu.	Prvý polrok 2018 (príp.) Závery rady v reakcii, okrem iného, na opatrenia E3 a E4.	E5
Priorita F: Príspevok k reakciám na príležitosti a výzvy, ktoré prináša narastajúci počet mladých migrantov a utečencov v Európskej únii		
Skupina odborníkov Vymedzenie osobitného príspevku práce s mládežou, ako aj neformálneho vzdelávania a informálneho učenia k reakciám na príležitosti a výzvy, ktoré prináša narastajúci počet mladých migrantov a utečencov v Európskej únii	Druhý polrok 2018 — Správa — (príp.) Závery Rady v reakcii na uvedenú správu	F1

Iné			
Téma	Nástroj/opatrenie	Výstup a termín	
Stratégia EÚ v oblasti mládeže	Partnerská výmena skúseností a) Návrh Komisie na flexibilný rámec	Prvý polrok 2016 Formalizácia pružného rámca pre činnosti partnerskej výmeny skúseností	O1
	Znalosti a tvorba politík na základe overených poznatkov b) Strednodobé hodnotenie stratégie EÚ pre mládež a odporúčania o mobilite mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie	Druhý polrok 2016: (príp.) Závery Rady v reakcii na hodnotenie vrátane hodnotenia odporúčania Rady o mobilite mladých dobrovoľníkov v rámci Európskej únie	O2
	c) Správa EÚ o mládeži	Prvý polrok 2018: Spoločná správa EÚ o mládeži	O3

Téma	Nástroj/opatrenie	Výstup a termín	
Erasmus+	<i>Znalosti a tvorba politík na základe overených poznatkov</i> Strednodobé hodnotenie programu Erasmus + a jeho predchádzajúcich programov	Prvý polrok 2018: Reakcia na hodnotenia v spolupráci s príslušnými sektormi (vzdelávanie, odborná príprava, mládež, šport)	O4

PRÍLOHA II

Zásady týkajúce sa členstva a fungovania skupín odborníkov, ktoré členské štáty a Komisia vytvoria v rámci pracovného plánu EÚ pre mládež (1. januára 2016 – 31. decembra 2018)**Členstvo:**

- Členské štáty sa do práce skupín zapájajú dobrovoľne a do týchto skupín môžu vstúpiť kedykoľvek.
- Členské štáty, ktoré majú záujem zapojiť sa do práce niektorej zo skupín, vymenujú odborníkov za členov príslušných skupín. Členské štáty zabezpečia, aby mali vymenovaní odborníci príslušné skúsenosti v danej oblasti na národnej úrovni. Vymenovaní odborníci zaistia účinnú komunikáciu s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Vymenúvanie odborníkov koordinuje Komisia.
- Každá skupina odborníkov môže rozhodnúť, že pozve ďalších účastníkov: nezávislých odborníkov, zástupcov mládežníckych organizácií, mladých vedcov a iné zainteresované strany, ako aj zástupcov európskych tretích krajín. Každá skupina odborníkov môže navrhnúť, aby sa skupina rozšírila o ďalších účastníkov počas celého pracovného obdobia, pričom sa požaduje, aby ich členstvo jednomyseľne schválila skupina odborníkov.

Mandát

Mandát skupiny odborníkov navrhuje Komisia v súlade s odsekom 12 pracovného plánu a upravuje sa vzhľadom na pripomienky vyjadrené pracovnou skupinou Rady pre mládež.

Pracovné postupy

- Skupiny odborníkov sa sústreďia na predloženie malého počtu konkrétnych a použiteľných výsledkov k požadovanej téme.
- Na účely vykonávania tohto pracovného plánu bude každá skupina odborníkov zodpovedná za vymenovanie svojho predsedu alebo spolupredsedov na prvom zasadnutí skupiny po prijatí pracovného plánu. Voľby predsedov budú otvorené a transparentné a koordinovať ich bude Komisia, ktorá bude vykonávať funkciu sekretariátu skupín odborníkov. Každá skupina odborníkov vypracuje rozvrh práce podľa tohto pracovného plánu.
- Komisia poskytne skupinám odborné znalosti a logistickú podporu. V rámci možností im poskytne aj akúkoľvek ďalšiu pomoc (vrátane štúdií týkajúcich sa konkrétnej oblasti práce).

Podávanie správ a informácie

Predsedovia skupín odborníkov podávajú pracovnej skupine pre mládež správu o dosiahnutom pokroku a výsledkoch. Pracovná skupina Rady pre mládež poskytne skupine odborníkov podľa potreby ďalšie usmernenia s cieľom zabezpečiť želaný výsledok a dodržiavanie časového plánu. Generálni riaditelia sú priebežne informovaní o dosiahnutých výsledkoch.

Programy zasadnutí a zápisnice zo zasadnutí všetkých skupín budú k dispozícii všetkým členským štátom bez ohľadu na mieru ich zapojenia v danej oblasti. Výstupy skupín sa zverejňujú.

Uznesenie Rady o podpore politickej účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe

(2015/C 417/02)

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV, KTORÍ SA ZIŠLI NA ZASADNUTÍ RADY:

PRIPOMÍNAJÚC POLITICKÉ SÚVISLOSTI TEJTO OTÁZKY A NAJMÄ:

1. Uznesenie Rady o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018) ⁽¹⁾, v ktorom sa účasť považuje za jednu z oblastí činnosti, pričom jej cieľom je podporiť účasť mladých ľudí v zastupiteľskej demokracii a občianskej spoločnosti na všetkých úrovniach a v celej spoločnosti; a v ktorom sa vymedzuje všeobecná iniciatíva povzbudzovania a podpory zapájania a účasti mladých ľudí a mládežníckych organizácií na tvorbe politík, ich vykonávaní a následných činnosti prostredníctvom sústavného štruktúrovaného dialógu s mladými ľuďmi a mládežníckymi organizáciami.
2. Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o pracovnom pláne Európskej únie pre šport na roky 2014 – 2015 z 20. mája 2014 ⁽²⁾.
3. Spoločné odporúčania pre štvrtý pracovný cyklus štruktúrovaného dialógu vymedzené na konferencii o mládeži v EÚ, ktorú zorganizovalo luxemburské predsedníctvo 21. – 24. septembra 2015. ⁽³⁾

ZDÔRAŽŇUJÚ, ŽE:

4. Demokracia, pluralizmus a aktívne občianstvo sú základnými hodnotami Európskej únie. Zahŕňajú hodnoty, ako sú sloboda prejavu a tolerancia ⁽⁴⁾ a sú zamerané na začlenenie všetkých európskych občanov. Demokraciu nemožno považovať za samozrejmosť a musí sa neustále udržiavať a podporovať.
5. Mladí ľudia v Európe preukazujú celkovú podporu a vieru v systém demokracie a jej zastupujúce orgány, ale stavajú sa kriticky k spôsobu, akým sa tento systém vykonáva v praxi a k dosiahnutým výsledkom ⁽⁵⁾.
6. Často je pre nich čoraz ťažšie stotožniť sa s tradičnými spôsobmi politickej účasti, ako sú politické strany a odborové zväzy, no zapájajú sa do alternatívnych foriem, ktoré umožňujú väčší individuálny výber, ako sú kampane, petície, demonštrácie a krátke podujatia, ktorých cieľom je presadzovať konkrétnu príčinu a hmatateľnú zmenu v ich živote ⁽⁶⁾.
7. Informačné a komunikačné technológie, predovšetkým sociálne médiá a ich mobilné použitie poskytujú nové príležitosti na zapájanie sa do politických procesov a informácie o nich, urýchľujú šírenie informácií a zrýchľujú rozvoj alternatívnych foriem účasti.

POKIAĽ IDE O PROCES ŠTRUKTÚROVANÉHO DIALÓGU, UZNALI, ŽE:

8. Štruktúrovaný dialóg je nástrojom v rámci európskej spolupráce v oblasti mládeže, ktorého cieľom je zapájať mladých ľudí do vypracúvania politík EÚ. Výsledok štvrtého 18-mesačného pracovného cyklu pre celkovú tematickú prioritu „posilnenie postavenia mládeže prostredníctvom riešenia prístupu k právam a význam politickej účasti mladých ľudí ⁽⁷⁾“ je založený na výsledkoch konzultácií s mladými ľuďmi pred talianskym, lotyšským a luxemburským predsedníctvom a počas nich, ako aj konferencií EÚ o mládeži, ktoré sa konali v Ríme v októbri 2014, v Rige v marci 2015 a v Luxemburgu v septembri 2015 ⁽⁸⁾.
9. Výsledky dialógu medzi mladými ľuďmi a politickými zástupcami predstavujú dôležitý podklad pre toto uznesenie, vrátane vyhládok pre mladých ľudí, pracovníkov s mládežou a ďalších odborníkov v oblasti mládeže a uľahčujú vypracúvanie účinných politík EÚ založených na dôkazoch.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 311, 19.12.2009, s. 1.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 183, 14.6.2014, s. 5.⁽³⁾ 12651/15.⁽⁴⁾ „Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.“
Zmluva o fungovaní Európskej únie, článok 2.⁽⁵⁾ Účasť mládeže na demokratickom živote – záverečná správa, London School of Economics, EACEA 2010/03, február 2013.⁽⁶⁾ Politická účasť a občianstvo EÚ: Vnímanie a správanie mladých ľudí, EACEA, Európska komisia, 2013.⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 183, 14.6.2014, s. 1.⁽⁸⁾ 14429/14, 8095/15 a 12651/15.

SA DOMNIEVAJÚ, ŽE:

10. Európska únia sa spolieha na mladých ľudí, ktorí sú oddaní zásadám demokracie a európskym hodnotám.
11. Európske politiky a politiky vo všeobecnosti by mali reagovať na potreby a aspirácie mladých ľudí. Preto musia byť politické otázky transparentné a prístupné všetkým občanom vrátane mladých ľudí. Na to, aby vznikol záujem a podporila sa politická účasť, je potrebné, aby mladí ľudia pochopili dané otázky. Príležitosti na účasť mládeže na zmysluplných rozhodovacích procesoch by mali prichádzať zo strany tvorcov politik z rôznych oblastí politik a na rôznych politických úrovniach a musia mať dosah.
12. Koncept politickej účasti zahŕňa v prvom rade zastúpenie mladých ľudí v štruktúrach zastupiteľskej demokracie, t. j. účasť na voľbách ako volič, kandidovanie vo voľbách a účasť na činnosti politických strán. Politická účasť sa môže vykonávať aj prostredníctvom členstva v (mládežníckych) organizáciách, ktoré obhajujú záujmy mladých ľudí, prostredníctvom živých politických diskusií alebo diskusií online a iných foriem mienkotvorného a kultúrneho vyjadrovania. Politická účasť sa môže uskutočniť aj v rámci vzdelávacích aktivít a činností v oblasti občianstva a ľudských práv so zameraním na pozitívne zmeny v spoločnosti.
13. Prostredníctvom účasti na politických procesoch môžu mladí ľudia lepšie pochopiť procesy vytvárania názorov, ako aj rôzne príslušné záujmy. Na osobnej úrovni si týmto rozvíjajú sociálne zručnosti, zodpovednosť, sebadôveru, iniciatívnosť, kritický postoj, ako aj komunikačné a vyjednávacie zručnosti, zmysel pre kompromis, empatiu a rešpekt voči iným názorom.
14. Medzi charakteristiky účinnej a reálnej účasti mládeže na politických procesoch patria:
 - relevantnosť tejto problematiky a reálny vplyv na život mladých ľudí,
 - postupy a skúsenosti v súvislosti so zapojením sa do každodenného života v rôznych kontextoch, ako je napríklad rodina, spoločenstvo, škola, pracovné miesto, práca s mládežou a život na miestnej úrovni (politická socializácia),
 - zrozumiteľná spätná väzba a nadväzujúce opatrenia prijaté tvorcami politik,
 - možnosť začlenenia a rovnaký prístup ku všetkým mladým ľuďom, pokiaľ ide o pohlavie, etnické, kultúrne, vzdelávacie a sociálne prostredie, sexuálnu orientáciu, vek a osobitné potreby.
15. Politika v oblasti mládeže, práca s mládežou a mládežnícke organizácie zohrávajú v tomto ohľade dôležitú úlohu prostredníctvom podpory aktívneho občianstva, možností účasti na politickom živote a predchádzania marginalizácii a násilnej radikalizácii, najmä v miestnych oblastiach, v ktorých sa mladí ľudia oslovujú prostredníctvom otvorenej práce s mládežou a práce s mládežou v teréne.
16. Na dôkladnú a účinnú účasť mladých ľudí je potrebná fyzická aj duševná pohoda a ochrana základných potrieb vrátane aspektov vzdelávania a odbornej prípravy, zdravia, zamestnanosti, finančného zabezpečenia a sociálnej integrácie.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ A S NÁLEŽITÝM OHĽADOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

17. Zavádzali, vykonávali a ďalej rozvíjali vnútroštátne, regionálne a/alebo miestne stratégie, programy, štruktúry alebo iné príslušné mechanizmy zamerané na zvýšenie politickej účasti všetkých mladých ľudí, a najmä mladých ľudí s obmedzenými príležitosťami. Tieto mechanizmy by sa mali zakladať na poznatkoch a dôkazoch, vychádzať z medzisektorovej spolupráce a mali by sa do nich zapájať všetky príslušné zainteresované strany. Do prípravy účinných stratégií účasti by mala byť zapojená cieľová skupina počas fázy plánovania, vykonávania, monitorovania a hodnotenia. Stratégie by mohli obsahovať tieto priority.

Formálne a neformálne vzdelávanie

18. Podporovali a uľahčovali medziodvetvovú spoluprácu a partnerstvá medzi poskytovateľmi formálneho vzdelávania, mládežníckymi organizáciami a pracovníkmi s mládežou s cieľom vytvoriť integrované prístupy týkajúce sa programov občianskej výchovy, pričom do týchto činností budú zapojení mladí ľudia, učitelia, pracovníci s mládežou, rodičia a iné relevantné subjekty.
19. Posilnili udržateľné participatívne štruktúry v rámci systémov formálneho a neformálneho vzdelávania s cieľom podporiť rozvoj sociálnych zručností a kompetencií týkajúcich sa demokratických hodnôt a ľudských práv, ako napríklad slobodu prejavu a rešpektovanie rôznorodosti prostredníctvom každodenného dodržiavania demokratických zásad.
20. Podporovali zriadenie a rozvoj organizácií a/alebo štruktúr na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni zastupujúcich záujmy študentov vo vzťahu k inštitúciám formálneho vzdelávania.

21. Podporovali vypracovanie programov týkajúcich sa mediálnej gramotnosti s cieľom podporiť schopnosť kriticky analyzovať informácie dnešnej znalostnej spoločnosti, ako aj programy zamerané na gramotnosť v oblasti IKT zamerané na rozvoj technologických užívateľských zručností, ktoré umožňujú prístup, riadenie, hodnotenie a vytváranie užitočných online informácií.

Možnosti účasti na miestnej a regionálnej úrovni

22. Umožnili a uľahčili rozvoj procesov zameraných na účasť, ako napríklad rady mládeže v úzkej spolupráci s miestnymi a regionálnymi verejnými orgánmi s cieľom poskytnúť mladým ľuďom príležitosť, aby vyjadrili svoj názor v rozhodovacích procesoch na regionálnej a miestnej úrovni.
23. Rozvíjali a poskytovali informačné a vzdelávacie príležitosti pre tvorcov politík týkajúce sa vhodnej a mládeži prispôbenej komunikácie a metód a nástrojov zameraných na účasť s cieľom uľahčiť otvorenosť a vnímavosť voči mladým ľuďom.
24. S ohľadom na vnútroštátne okolnosti a vnútroštátne právne rámce zvážili možnosť zníženia veku, ktorého dovŕšením vzniká právo voliť zástupcov do orgánov miestnej a regionálnej samosprávy, na 16 rokov.

Alternatívne formy a elektronická účasť

25. Ocenili a podporovali mladých ľudí, pracovníkov s mládežou a mládežnícke organizácie pri rozvíjaní rôznych foriem politickej účasti vrátane petícií, demonštrácií, kampaní, ako aj pri využívaní kultúry, umenia a športu, pretože tieto nástroje umožňujú rozmanité vyjadrovanie názorov a rôznorodý prístup k politickej účasti, najmä pri práci s mladými ľuďmi s obmedzenými príležitosťami.
26. Rozvíjali digitálne nástroje politickej účasti mladých ľudí v kombinácii s prvkami priameho kontaktu a rozvíjali primerané školenia pre učiteľov, pracovníkov s mládežou, školiteľov a násobiteľov, ktorí pracujú s rôznymi cieľovými skupinami v rámci prostredia formálneho a neformálneho vzdelávania s cieľom priblížiť sa k mladým ľuďom na všetkých úrovniach; uznávali a využívali existujúce kanály informovania mládeže a poskytovateľov informácií pre mládež na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.
27. Zahrnuli otázku mládeže do vykonávania stratégie v oblasti jednotného digitálneho trhu pre Európu, pričom by sa riešili otázky, ako digitálne zručnosti a odborné znalosti, bezpečnejšie využívanie internetu a boj proti nelegálnemu obsahu, akým je rasizmus, xenofóbia a výzvy na násilie.

Dialóg s tvorcami politík

28. Podporovali, v prípade potreby, informačné a komunikačné procesy a nástroje, ktoré umožnia mladým ľuďom pochopiť a prijať verejné politiky, pričom sa bude klásť dôraz na aspekty týkajúce sa mladých ľudí a účinne sa budú využívať rôzne mediálne nástroje a IKT.
29. Preskúmali a rozširovali príležitosti na dialóg medzi mladými ľuďmi a tvorcami politík zo všetkých politických oblastí, ktoré majú vplyv na mladých ľudí, a to na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni.
30. Podporovali účasť mladých ľudí na voľbách a vo formálnych štruktúrach zastupiteľskej demokracie, ako sú politické strany, aby politické strany mali väčší záujem vypracovať návrhy politík, ktoré reagujú na potreby mladých ľudí.
31. Podporovali informačné kampane a podujatia pre mladých ľudí pri príležitosti miestnych, regionálnych, vnútroštátnych a európskych volieb prostredníctvom interaktívnych online a streamingových nástrojov, ako aj osobitných osvetových programov zameraných na prvovoličov a mladých ľudí s obmedzenými príležitosťami.
32. Na všetkých úrovniach vlády vytvorili kultúru rozhodovacích procesov, ktorou sa podporujú procesy účasti vedené mladými ľuďmi smerujúce zdola nahor, a ktorou sa reaguje na neformálne mládežnícke iniciatívy.
33. Presadzovali a zabezpečovali, aby sa prostredníctvom programov EÚ na podporu mladých ľudí, ako je napríklad Erasmus + podporovali:
 - šírenie informácií prispôbených potrebám mládeže o súčasnom politickom vývoji, ktorý ovplyvňuje mladých ľudí na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni,
 - realizáciu informačných kampaní zameraných na mládež počas vnútroštátnych a európskych volieb,

- vytváranie a rozvoj platforiem podpory mládeže a mládežníckych organizácií, ktoré zastupujú mladých ľudí a lobujú za ich záujmy,
- zapájanie poskytovateľov operačných informácií, ako sú národné mládežnícke informačné štruktúry a európske platformy, ako napríklad ERYICA, EYCA, Eurodesk a Európsky portál pre mládež,
- nadnárodné iniciatívy mládeže a štruktúrovaný dialóg.

Práca s mládežou a mládežnícke organizácie

34. Podporovali a ďalej rozvíjali ciele inštitúcie v oblasti práce s mládežou zamerané na občiansku výchovu, vzdelávanie v oblasti ľudských práv, medzikultúrne a medzináboženské vzdelávanie prostredníctvom neformálneho vzdelávania a partnerských metód s cieľom podporiť integráciu mladých ľudí do spoločnosti a bojovať proti extrémistickým tendenciám, násilnej radikalizácii a nenávisťným prejavom; využívali osvedčené postupy vyplývajúce z existujúcich sietí spolupráce v rámci politiky v oblasti mládeže, ako je napríklad Európske vzdelávacie centrum pre politiku v oblasti mládeže (EKCY) a mládežnícke účastnícke centrum SALTO.
35. Posilnili kapacitu poskytovateľov informácií pre mládež s cieľom umožniť šírenie informácií o možnostiach účasti na politickom živote najmä pre mladých ľudí, ktorí nepatria k organizovaným hnutiam mládeže alebo mládežníckym organizáciám.

VYZÝVAJÚ KOMISIU, ABY:

36. Sprístupnila informácie o osvedčených postupoch a úspešných projektoch v členských štátoch v kontexte programu Erasmus +, o iniciatívach zameraných na politickú účasť mladých ľudí; vzala na vedomie ďalšie výskumné štúdie a iniciatívy v tejto oblasti a šírila ich výsledky.
37. Vypracovala súhrnnú správu o dostupných výskumných štúdiách vrátane štúdií Združenia európskych výskumných pracovníkov v oblasti mládeže o elektronickej účasti a rozsahu rôznych digitálnych médií a online nástrojov, ako aj analýzu toho, akým spôsobom tieto nástroje využívajú mladí ľudia s cieľom získať prehľad o existujúcich a účinných metódikách.
38. Definovala konkrétny príspevok práce s mládežou, ako aj neformálneho vzdelávania a informálneho učenia k podpore aktívneho občianstva a účasti mladých ľudí v rozmanitých a tolerantných spoločenstvách, ako aj k predchádzaniu marginalizácii a radikalizácii vedúcich prípadne k násilnému správaniu.
39. Prostredníctvom ľahko dostupných informačných nástrojov zverejnila mládeži prispôbené informácie, ktoré objasnia a/alebo vysvetlia vývoj rôznych politík EÚ a rozhodnutí EÚ, ktoré majú osobitný vplyv na mladých ľudí s cieľom zvýšiť ich prehľadnosť a zrozumiteľnosť.

PRÍLOHA I

POLITICKÉ SÚVISLOSTI

1. Článok 165 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v ktorom sa uvádza, že činnosť Únie sa má zameriavať na podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe.
2. Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa, v ktorom sa opisuje právo detí a mladých ľudí slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktorého sa ich dotýkajú.
3. Oznámenie Komisie z 28. apríla 2015 s názvom európsky program v oblasti bezpečnosti, v ktorom sa uvádza, že účasť mládeže zohráva kľúčovú úlohu pri predchádzaní násilnej radikalizácii prostredníctvom podpory spoločných európskych hodnôt, ako aj pri podpore sociálnej inklúzie, zvyšovaní vzájomného porozumenia a tolerance.
4. Parížska deklarácia ministrov školstva členských štátov Európskej únie zo 17. marca 2015 o podpore občianstva a spoločných hodnôt, akými sú sloboda, tolerancia a nediskriminácia prostredníctvom vzdelávania.
5. Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady z 20. mája 2014, o prehľade procesu štruktúrovaného dialógu vrátane sociálneho začlenenia mladých ľudí, v ktorom sa uvádza, že celkovou prioritou 18-mesačného cyklu od 1. júla 2014 do 31. decembra 2015 je posilnenie postavenia mládeže prostredníctvom riešenia prístupu k právam a význam politickej účasti mladých ľudí.
6. Vyhlásenie druhej Európskej konferencie o práci s mládežou (Brusel, 27. – 30. apríla 2015), v ktorom sa uvádza, že účasť je jednou z hlavných zásad práce s mládežou, pričom účastníci konferencie sú presvedčení, že v rozvoji práce s mládežou sa môže napredovať len vtedy, keď sa mladí ľudia začnú od začiatku aktívne zapájať do všetkých úrovní – európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej.

PRÍLOHA II

PRIORITA EURÓPSKEHO ŠTRUKTÚROVANÉHO DIALÓGU V OBLASTI MLÁDEŽE NA OBDOBIE OD 1. JANUÁRA 2016 DO 30. JÚNA 2017

V oblasti mládeže existuje dobre zavedená prax spolupráce predsedníctiev v kontexte štruktúrovaného dialógu medzi verejnými orgánmi a mladými ľuďmi. Celkovou tematickou prioritou európskej spolupráce pre štruktúrovaný dialóg v oblasti mládeže na obdobie od 1. januára 2016 do 30. júna 2017 bude „umožniť všetkým mladým ľuďom angažovať sa v rôznorodej, prepojenej a inkluzívnej Európe – byť pripravený na život, byť pripravený pre spoločnosť“. V tejto téme sa premieta správa EÚ o mládeži a zohľadňuje spätná väzba predbežných konzultácií, ktoré viedlo nadchádzajúce predsednícke trio. Táto téma bude spoločnou niťou, ktorá zabezpečí kontinuitu a súlad práce všetkých troch predsedníctiev v súlade s pracovným plánom EÚ pre mládež na roky 2016 – 2018.

PRÍLOHA III

ZÁSADY EURÓPSKEHO ŠTRUKTÚROVANÉHO DIALÓGU V OBLASTI MLÁDEŽE NA OBDOBIE OD 1. JANUÁRA 2016 DO 30. JÚNA 2017

1. Zjednodušená 18-mesačná štruktúra v rámci spolupráce predsedníckeho tria v oblasti štruktúrovaného dialógu by sa mala zachovať a ďalej rozvíjať, aby sa tak zabezpečila kontinuita celkovej tematickej priority a národným pracovným skupinám umožnil lepší časový manažment pre konzultácie s mladými ľuďmi.
 2. Aby sa zlepšilo zastúpenie a rozmanitosť mladých ľudí v tomto procese, malo by sa ďalšie úsilie zamerať na osvetové aktivity zamerané na rôzne cieľové skupiny, ktorých sa dotýka celková priorita, vrátane používania online konzultácií v spojení s osobnými stretnutiami, metód, ktoré kombinujú rôzne spôsoby vyjadrenia, a konzultačných podujatí na miestnej úrovni so zapojením miestnych mimovládnych organizácií, mládežníckych (informačných) organizácií, miestnych orgánov a národných pracovných skupín.
 3. V záujme obohatenia kvality výsledkov štruktúrovaného dialógu by sa pracovníci s mládežou, odborníci v oblasti mládeže, odborníci z akademickej obce, profesionálni poskytovatelia služieb pre mládež a príslušné mládežnícke organizácie, ktorých sa dotýka celková priorita, mali zúčastňovať na konzultáciách a, v prípade potreby, na konferenciách EÚ o mládeži.
 4. S cieľom nadviazať na výsledky štruktúrovaného dialógu by predsednícke trio malo mladých ľudí, ktorí sa zúčastnili na konzultačných procesoch a na konferenciách EÚ o mládeži, informovať prostredníctvom vysvetľujúcich poznámok alebo inými spôsobmi komunikácie o rozsahu, v akom Rada a Komisia zvažili v tretej etape cyklu záverečné výsledky štruktúrovaného dialógu.
 5. S cieľom zabezpečiť účinný dosah štruktúrovaného dialógu by predsednícke trio malo, ak je to relevantné, zapojiť aj iných aktérov EÚ, ako napríklad Európsky parlament, Radu a Komisiu.
 6. Celková priorita pre nasledujúci cyklus predsedníckeho tria (od 1. júla 2017 do 31. decembra 2018) by sa mala vymedziť pred začiatkom jeho funkčného obdobia, a vo vhodnom čase predložiť ešte pred prijatím na konzultácie s mladými ľuďmi a národnými pracovnými skupinami.
-

IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

RADA

**Spoločná správa Rady a Komisie za rok 2015 o vykonávaní obnoveného rámca pre európsku
spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018)**

(2015/C 417/03)

Ludský a sociálny kapitál mladých ľudí je jednou z najväčších devíz pre budúcnosť Európy. Európska únia a jej členské štáty potrebujú investovať do potenciálu, ktorý predstavuje 90 miliónov mladých Európanov z hľadiska zručností, tvorivosti a rozmanitosti.

Hospodárska kríza zasiahla mladých ľudí nesmierne ťažko. Prehlbila priepasť medzi tými, ktorí majú viac príležitostí, a tými, ktorí ich majú menej. Niektorí mladí ľudia sú čím ďalej tým viac vylučovaní zo spoločenského a občianskeho života. Čo je ešte horšie, niektorým hrozí strata motivácie, marginalizácia alebo dokonca násilná radikalizácia.

To je dôvod, prečo Komisia a členské štáty pokračovali v období 2013 – 2015 v spolupráci s cieľom zlepšiť zamestnateľnosť mladých ľudí, ich začlenenie do trhu práce, ich sociálne začlenenie a účasť na živote spoločnosti. Vzhľadom na rastúce sociálno-ekonomické rozdiely sa politické opatrenia musia aj naďalej zameriavať na riešenie závažných spoločenských problémov, ktorým čelia mnohí mladí ľudia. Musíme nájsť udržateľné riešenia na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí, posilnenie sociálneho začlenenia a na predchádzanie násilnej radikalizácii. Toto si vyžaduje systematickejšiu spoluprácu v rámci celej škály politík na úrovni EÚ a členských štátov, napríklad v oblasti zamestnanosti, vzdelávania, odbornej prípravy, nediskriminácie, sociálnej politiky, občianstva (vrátane občianstva Únie) a mládeže, ale aj v kultúre, športe a v oblasti zdravia.

V rokoch 2016 – 2018 by sa mal rámec spolupráce v oblasti mládeže ⁽¹⁾ zamerať na posilnenie postavenia väčšieho počtu rôznorodejších skupín mladých ľudí, a to najmä tých, ktorým hrozí sociálne vylúčenie. Mal by im pomôcť nájsť si kvalitné pracovné miesta a zapojiť sa do spoločenského života. Financovanie EÚ v rámci programu Erasmus+ bude dopĺňať politickú spoluprácu v oblasti práce s mládežou, dobrovoľníckych činností a účasti na živote demokratickej spoločnosti. Ďalšie nástroje ako Európsky sociálny fond (ESF) a iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEL) poskytnú finančné prostriedky zamerané na začlenenie mladých ľudí do trhu práce a rozvoj ich ľudského kapitálu.

1. Úvod

EÚ podporuje zamestnanosť mladých ľudí, ich zamestnateľnosť a sociálne začlenenie, a to najmä prostredníctvom agendy pre zamestnanosť, rast a investície, stratégie Európa 2020 a finančných prostriedkov EÚ vynakladaných napríklad v rámci programu Erasmus+, fondu ESF a iniciatívy YEL.

EÚ okrem toho podporuje, koordinuje a dopĺňa opatrenia členských štátov prostredníctvom rámca spolupráce v oblasti mládeže v súlade s článkami 6 a 165 ZFEÚ. V tomto rámci pre spoluprácu sa EÚ a členské štáty vyzývajú, aby:

— vytvorili viac rovných príležitostí pre všetkých mladých ľudí vo vzdelávaní a na trhu práce a

⁽¹⁾ Uznesenie Rady z 27. novembra 2009 o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018) (Ú. v. EÚ C 311, 19.12.2009, s. 1).

— podporovali aktívne občianstvo, sociálne začlenenie a solidaritu všetkých mladých ľudí.

Prostredníctvom činností zahŕňajúcich okrem iného zhromažďovanie dôkazov, vzájomné učenie a dialóg s mládežou sa týmto rámcom podporujú opatrenia v ôsmich oblastiach: vzdelávanie a odborná príprava, zamestnanosť a podnikanie, zdravie a kvalita života, účasť na živote spoločnosti, dobrovoľnícke činnosti, sociálne začlenenie, mládež a svet, tvorivosť a kultúra.

V tejto správe sa hodnotí pokrok pri plnení cieľov a priorít rámca spolupráce v období rokov 2013 – 2015, a to na základe posúdenia situácie mladých ľudí a politických opatrení prijatých na úrovni EÚ a členských štátov.

2. Dnešní mladí Európania ⁽²⁾

Od roku 2013 účinky krízy naďalej výrazne pôsobia na mladých ľudí. Prechod z detstva do dospelosti sa stal zložitejším a individualizovanejším, čo je trend, ktorý sa od roku 2008 výrazne posilňuje. Tento prechod charakterizujú kľúčové zmeny – prechod zo vzdelávania do zamestnania, z finančnej závislosti k spravovaniu vlastného rozpočtu – a potreba získať autonómiu, čo mladých ľudí vystavuje kolísavým ekonomickým, sociálnym a environmentálnym podmienkam. Politiky by mali mladých ľudí na tejto ceste sprevádzať a pomôcť im využiť svoj plný potenciál.

Údaje uvedené ďalej v texte poskytujú prehľad o situácii mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov ⁽³⁾.

Táto generácia mladých ľudí je viac vzdelaná než ktorákoľvek pred ňou ...

Ukazovatele vzdelávania ukazujú pozitívny vývoj. Napriek tomu, že v celej EÚ pretrvávajú značné rozdiely, predčasné ukončovanie školskej dochádzky je už na ústupe ⁽⁴⁾.

Podiel osôb s dosiahnutým vyšším vzdelaním sa zvýšil z 33,8 % v roku 2010 na 37,9 % v roku 2014 ⁽⁵⁾. Hoci v EÚ vzrástla miera nezamestnanosti pracovníkov s terciárnym vzdelaním, stále je oveľa nižšia ako v prípade osôb s najnižšou úrovňou vzdelania. Tieto skupiny sa však môžu potýkať aj s podzamestnanosťou a mať vyššiu kvalifikáciu, než sa vyžaduje v rámci možností, ktoré ponúka trh práce.

Mnohí mladí ľudia vytvárajú sociálne siete spájajúce globálnu prepojitelnosť s miestnymi koreňmi: 82 % mladých ľudí sa v roku 2014 zapojilo do internetových sociálnych sietí. Mladí ľudia sa zapájajú do nových foriem politickej účasti, často prostredníctvom sociálnych médií, ale majú tendenciu menej sa zúčastňovať na voľbách ako staršie generácie. Napriek tomu mnohí z nich zostávajú aktívnymi členmi miestnej ⁽⁶⁾ komunity; v roku 2014 bol približne každý druhý členom najmenej jednej organizácie; každý štvrtý je dobrovoľníkom. Tento diferencovaný obraz angažovanosti mladých ľudí sponchybuje súčasné chápanie pojmu občianstvo.

... ale kríza viedla k novým nerovnostiam

Mnohí mladí ľudia majú ťažkosti nájsť si kvalitné pracovné miesta, čo ich vážne brzdí na ceste k nezávislosti. Napriek tomu, že nezamestnanosť mladých sa vo väčšine členských štátov znížila po tom, čo v roku 2013 dosiahla svoj vrchol, stále predstavuje závažný problém: 8,7 milióna mladých Európanov si nevie nájsť prácu ⁽⁷⁾ a podiel tých, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní alebo nedobrovoľne vykonávajú prácu na kratší pracovný čas, je stále vysoký.

Celkovo 13,7 milióna mladých ľudí nie je zamestnaných, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET) ⁽⁸⁾. Takmer 27 miliónov mladých ľudí je ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením. Miera chudoby je u mladých ľudí vyššia než u celkovej populácie a nedobrovoľná práca na kratší pracovný čas alebo predĺžované dočasné pracovné zmluvy vystavujú túto generáciu riziku dlhodobej chudoby ⁽⁹⁾.

⁽²⁾ Podrobnosti a zdroje údajov, z ktorých vychádza analýza, môžete nájsť v pracovnom dokumente útvarov Komisie SEK(2015) 169 o situácii mladých ľudí v EÚ.

⁽³⁾ Ak nie je uvedené inak.

⁽⁴⁾ Podľa ukazovateľa Eurostatu klesol počet osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu z 13,9 % v roku 2010 na 11,1 % v roku 2014 vo vekovej skupine 18 – 24 rokov (vysoké percentuálne podiely pretrvávajú najmä v Španielsku, Taliansku, Malte, Portugalsku a Rumunsku).

⁽⁵⁾ Eurostat, osoby vo veku 30 – 34 rokov s terciárnou úrovňou vzdelania.

⁽⁶⁾ Bleskový prieskum Eurobarometra 408, 2014.

⁽⁷⁾ Eurostat, 2014.

⁽⁸⁾ *Rising inequality: youth and poor fall further behind* („Narastajúca nerovnosť: mladí ľudia a chudobní ešte viac zaostávajú“), OECD, 2014.

Neaktivita, chudoba a vylúčenie nepostihujú mladých ľudí rovnomerne. Ukazuje sa, že pokiaľ ide o tých, ktorí začínajú život s obmedzenými príležitosťami, nevýhody sa kumulujú. Existuje väčšia pravdepodobnosť, že do kategórie NEET sa dostanú mladí ľudia z prostredia migrantov, mladí ľudia s nízkou úrovňou vzdelania alebo mladí ľudia so zdravotnými problémami ⁽⁹⁾. Nezamestnanosť mladých ľudí, ktorí sa narodili v krajine, ale ich rodičia sú prisťahovalci, je takmer o 50 % vyššia ako u iných mladých ľudí v EÚ ⁽¹⁰⁾.

Prehlbujú sa rozdiely medzi mladými ľuďmi, ktorí študujú a veria, že si nájdu zamestnanie a zapoja sa do sociálneho, občianskeho a kultúrneho života, na jednej strane a tými, ktorí majú malú nádej v to, že budú viesť plnohodnotný život, a ktorým hrozí vylúčenie a marginalizácia, na strane druhej.

Tieto rozdiely ohrozujú sociálnu štruktúru a udržateľný dlhodobý hospodársky rast ⁽¹¹⁾. Vzhľadom na starnutie obyvateľstva Európy je začlenenie všetkých mladých ľudí (pri rešpektovaní ich rozmanitosti) ešte potrebnéšie a naliehavesšie.

Pre mladých ľudí, ktorí sa ocitli na horšej strane tejto priepasti, je ťažké vyjadriť svoje politické názory. Čím majú nižšie vzdelanie alebo čím menej sa zapájajú do spoločenských aktivít, tým menej sa zúčastňujú na voľbách, dobrovoľníckej činnosti alebo kultúrnych aktivitách ⁽¹²⁾. Mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, majú napríklad menšiu dôveru vo verejné inštitúcie a menej sa zapájajú do spoločenských a občianskych aktivít než ich rovesníci.

Riešenie neprinesie žiadna samostatná politika, pomocť môže ale zapojenie všetkých politík

Všetci mladí ľudia si zaslúžia spravodlivé a rovnaké príležitosti, ale to si vyžaduje dlhodobé investície. EÚ a jej členské štáty musia v rámci svojich právomocí zmobilizovať všetky politické opatrenia, ktoré pomôžu zlepšiť vyhliadky mladých ľudí.

S cieľom premeniť nedávne známky oživenia na trvalý a udržateľný rast EÚ prijala opatrenia na podporu tvorby pracovných miest, rastu a investícií a vynaložila úsilie na pomoc mladým ľuďom opätovne získať kvalitné pracovné miesta. EÚ a členské štáty môžu pri svojom úsilí stavať na záruke pre mladých ľudí ⁽¹³⁾, Európskom sociálnom fonde a na investičnom pláne pre Európu.

Pracovné miesta majú zásadný význam, ale nie vždy postačujú na zabezpečenie úplného začlenenia. Vzdelávanie a odborná príprava môžu mladým ľuďom poskytnúť zručnosti žiadané na trhu práce a pomôcť im prekonať nerovnosti a podporovať vzostupnú sociálnu mobilitu. Naliehavou výzvou vo vzdelávaní a v odbornej príprave v celej EÚ je potreba dostatočne rýchlych investícií a modernizácie, aby došlo k využitiu tohto potenciálu ⁽¹⁴⁾. Politika v oblasti mládeže, uplatňovaná mimo školy, môže takisto pomôcť mladým ľuďom získať správnu kombináciu zručností, ktorá ich pripraví na život a prácu.

Mladí ľudia by mali mať možnosť vyrastať v inkluzívnych a pluralitných spoločenstvách založených na európskych demokratických hodnotách a zásadách právneho štátu a rešpektovania základných práv. V záujme ochrany tolerancie, rozmanitosti a vzájomného rešpektu zahŕňa bezpečnostná agenda EÚ opatrenia na riešenie základných príčin násilného extrémizmu a predchádzanie radikalizácii, a to aj podporou začlenenia a účasti mladých ľudí ⁽¹⁵⁾. Tohtoročné teroristické útoky v Paríži a následne v Kodani opätovne poukázali na naliehavosť riešenia týchto zložitých problémov. Vo vyhlásení prijatom v Paríži v marci 2015 sa ministri školstva EÚ a Komisia zaviazali podniknúť ďalšie kroky na ochranu európskych hodnôt.

3. Činnosť EÚ a členských štátov v rokoch 2013 – 2015 ⁽¹⁶⁾

3.1. Opatrenia EÚ: zamestnateľnosť, začleňovanie a účasť na živote spoločnosti

Opatrenia vo všetkých oblastiach politiky EÚ

Zamestnanosť a zamestnateľnosť mladých ľudí boli hlavnými prioritami počas celého obdobia rokov 2013 – 2015.

⁽⁹⁾ „NEETs“, Eurofound, 2012 a OECD, 2015.

⁽¹⁰⁾ *Indicators of immigrant integration – Settling in 2015*, („Ukazovatele integrácie prisťahovalcov – usadzovanie v roku 2015“), spoločná štúdia OECD a Európskej komisie.

⁽¹¹⁾ *In it together: why less inequality benefits all* („Sme v tom spolu: prečo je menej nerovnosti prínosom pre všetkých“), OECD, máj 2015.

⁽¹²⁾ Bleskový prieskum Eurobarometra 408, 2014.

⁽¹³⁾ Odporúčanie Rady o zavedení záruky pre mladých ľudí, Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Vzdelávanie a odborná príprava 2020, spoločná správa, COM(2015) 408.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 185.

⁽¹⁶⁾ Viac podrobností sa uvádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie [SWD (2015) 168] s názvom „Výsledky otvorenej metódy koordinácie v oblasti mládeže“, http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm.

V záujme zlepšenia výsledkov vzdelávania členské štáty podnikli kroky v rámci európskeho semestra s cieľom znížiť počet prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky a podporiť vysokoškolské vzdelávanie v snahe o dosiahnutie hlavných cieľov stratégie Európa 2020. Pri svojom úsilí sa opierali o strategický rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj o program Erasmus+. Od roku 2012 začínajú členské štáty v nadväznosti na odporúčanie Rady týkajúce sa validácie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia zavádzať opatrenia, ktoré majú mladým ľuďom umožniť vyťažiť čo najviac z toho, čo sa naučili mimo rámca formálneho vzdelávania.

EÚ a jej členské štáty sa zaviazali znížiť mieru nezamestnanosti mladých ľudí tým, že zjednodušia prechod zo vzdelávania do zamestnania. V roku 2013 bola zavedená záruka pre mladých ľudí ako štrukturálny rámec s cieľom ponúknuť mladým ľuďom prácu, stáže, učňovskú prípravu alebo ďalšie vzdelávanie do štyroch mesiacov od ukončenia školy alebo straty zamestnania. V rámci ESF a YEI sa vyhradilo najmenej 12,7 miliardy EUR na aktiváciu a zamestnanosť mladých ľudí. Približne 27 miliárd EUR z finančných prostriedkov ESF sa vynaloží na opatrenia v oblasti vzdelávania v období rokov 2014 až 2020. Mladí ľudia budú mať okrem toho nepriamy prospech z približne 11 miliárd EUR z finančných prostriedkov ESF vyčlenených na iné iniciatívy, ako je modernizácia služieb zamestnanosti alebo podpora samostatnej zárobkovej činnosti. Opatrenia v rámci YEI by mali podporovať spoluprácu medzi jednotlivými inštitúciami a službami s cieľom pomôcť najmä mladým ľuďom, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, a to integrovaným spôsobom.

Od roku 2013 sa Európskemu združeniu učňovskej prípravy podarilo získať podporu súkromného sektora, pričom od roku 2014 má odporúčanie Rady o rámci kvality pre stáže ⁽¹⁷⁾ za cieľ uľahčiť kvalitné vzdelávanie a spravodlivé pracovné podmienky. Komisia zlepšila informácie pre mladých uchádzačov o zamestnanie v rámci systému EURES na výmenu informácií o pracovných ponukách a začala akciu „Tvoje prvé pracovné miesto EURES“, ktorej cieľom je pomôcť mladým ľuďom nájsť si prácu v zahraničí.

V nadväznosti na bezpečnostnú agendu EÚ a Parížsku deklaráciu sa členské štáty zaviazali zvýšiť úsilie na podporu začlenenia všetkých mladých ľudí do spoločnosti a ich účasti na živote spoločnosti. Prostredníctvom rôznych akcií vrátane Európskeho týždňa mládeže Komisia zmobilizovala občiansku spoločnosť, aby sa zapojila do činností v oblasti začlenenia, občianstva a medzikultúrneho dialógu. Všetky tieto oblasti získajú väčšiu finančnú podporu z programu Erasmus+. Tieto snahy dopĺňajú činnosť siete na zvyšovanie povedomia o radikalizácii financovanej z prostriedkov EÚ, ktorá kladie dôraz na preventívnu úlohu vzdelávania a výučby kritického myslenia a demokratických hodnôt v boji proti radikalizácii. Komisia v tejto súvislosti zdôrazňuje, aké dôležité je povzbudzovať mladých ľudí k tomu, aby kriticky premýšľali o extrémistických názoroch ⁽¹⁸⁾, a vyzdvihuje potenciál programu Erasmus+ pri podpore vzdelávacej mobility a partnerstiev medzi zainteresovanými stranami, čo môže v konečnom dôsledku mladým ľuďom pomôcť vypestovať si odolnosť voči extrémistickým názorom ⁽¹⁹⁾.

Konkrétne opatrenia politiky v oblasti mládeže

Spolupráca EÚ sa zamerala na sociálne začlenenie a posilnenie postavenia mladých ľudí vrátane prístupu k právam a politickej účasti. Rada apelovala na zvýšenie príspevku politiky v oblasti mládeže k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 a potvrdila svoj zámer docieľiť lepšie začlenenie mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, a podporovať podnikanie mladých ľudí.

Práca s mládežou má popredné miesto v programe EÚ pre mládež od roku 2013. Štúdia Komisie poukázala na hodnotu, akú má práca s mládežou v rôznych aspektoch života mladých ľudí ⁽²⁰⁾, a v roku 2015 sa na druhej európskej konferencii o práci s mládežou identifikovali najnaliehavejšie výzvy a vyzvalo sa na vytvorenie európskeho programu pre prácu s mládežou ⁽²¹⁾. Rada okrem toho vyzvala Komisiu, aby zvážila vypracovanie návrhu odporúčania Rady o práci s mládežou vzhľadom na výsledky relevantných štúdií a práce expertnej skupiny.

Vzhľadom na obavy súvisiace s odklonom mladých ľudí od tradičných foriem účasti na živote spoločnosti Komisia zhromaždila dôkazy ⁽²²⁾, že mladí ľudia majú stále záujem o takúto účasť, ale že požadujú širšie a rôznorodejšie možnosti zapojenia. Výzvou pre tvorcov politik bude určiť, akým spôsobom najlepšie reagovať na tento problém. Uznesenie Rady o podpore politickej účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe z roku 2015 poskytuje rámec pre reakciu na túto výzvu.

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ C 88, 27.3.2014, s. 1.

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 941 „Predchádzanie radikalizácii vedúcej k terorizmu a násilnému extrémizmu: Posilnenie opatrení EÚ“.

⁽¹⁹⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

⁽²⁰⁾ Štúdia o hodnote práce s mládežou v EÚ (*Value of youth work in the EU*), 2014, správy expertnej skupiny o tvorivom a inovačnom potenciáli mladých ľudí a prístupoch k práci s mládežou založených na kvalite.

⁽²¹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>

⁽²²⁾ Štúdia o účasti mládeže na demokratickom živote (*Youth participation in democratic life*), 2013.

Od politiky k zmene v praxi: Erasmus+

V roku 2014 EÚ začala vykonávať program Erasmus+ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport s rozpočtom vo výške 14,7 miliardy EUR na obdobie do roku 2020. Týmto programom sa podporuje vzdelávacia mobilita štyroch miliónov mladých ľudí a pedagógov, pričom 10 % rozpočtu je vyhradených na aktivity v oblasti mládeže, v rámci ktorých sa poskytujú finančné prostriedky pre približne 400 000 mladých ľudí zúčastňujúcich sa na výmenných pobytoch a 100 000 účastníkov v rámci Európskej dobrovoľníckej služby. To predstavuje 80 % nárast v porovnaní s predchádzajúcim programom Mládež v akcii.

Program Erasmus+ zabezpečuje lepšie prepojenie s politikou než predtým. Financuje strategické partnerstvá medzi poskytovateľmi vzdelávania, čím podnecuje medziodvetvovú spoluprácu. Preukazom Youthpass⁽²³⁾ sa naďalej podporuje uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia: národné agentúry pre mládež vydali od jeho zavedenia takmer 250 000 osvedčení. S cieľom rozšíriť dosah preukazu Youthpass Rada navrhla, aby sa aj v iných odvetviach zaviedli vnútroštátne nástroje na uznávanie vzdelávania vytvorené na jeho základe a aby sa podporovalo ich využívanie.

Rozšírenie dosahu

Komisia sa zaviazala, že bude lepšie informovať mladých ľudí o možnostiach, ktoré ponúkajú politiky a programy EÚ, prostredníctvom online i offline nástrojov. Čo je dôležitejšie, vynasnažila sa vypočuť si ich názory a myšlienky. Európsky portál pre mládež, ktorý v roku 2014 zaznamenal 1,5 milióna zhliadnutí, sa stal pilierom týchto činností; poskytuje informácie o príležitostiach na cezhraničnú dobrovoľnícku prácu a zabezpečuje prepojenie na informácie portálu EURES o ponukách pracovných miest a stáží. V roku 2015 Komisia zhromaždila názory mladých ľudí v rámci tzv. laboratórií nápadov počas Európskeho týždňa mládeže, ktorého sa celkovo zúčastnilo 137 000 ľudí v rámci jednotlivých podujatí a 1,2 milióna ľudí prostredníctvom sociálnych médií.

Komisia bude ďalej zlepšovať koncepciu a funkčnosť Európskeho portálu pre mládež a ďalších online platforiem. Bude užšie spolupracovať so sieťami, ktoré sú v priamom kontakte s mladými ľuďmi, ako je sieť Eurodesk, ktorá má k dispozícii 1 200 informačných odborníkov.

3.2. Opatrenia členských štátov

Členské štáty čoraz viac presadzujú prierezové politiky v oblasti mládeže, pričom kladú dôraz na zamestnanosť a sociálne a občianske začleňovanie. Prijali mnohé opatrenia na integráciu mladých ľudí na trh práce, a to často v rámci systémov záruk pre mladých ľudí a s využitím finančných prostriedkov EÚ dostupných v rámci ESF a YEI. Okrem toho sa v roku 2014 s priamou podporou Komisie vykonalo 18 pilotných projektov malého rozsahu. Všetky členské štáty predložili plány vykonávania záruky pre mladých ľudí. Pokrok v ich vykonávaní sa posudzuje v rámci európskeho semestra. Väčšina členských štátov zapojila do partnerstiev zriadených v rámci záruky pre mladých ľudí mládežnícke organizácie, a dve tretiny členských štátov zapojili služby zamerané na mladých ľudí.

V reakcii na obavy súvisiace s narastajúcim sociálnym vylúčením mladých ľudí takmer všetky členské štáty prijali opatrenia na posilnenie začleňovania mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Väčšina členských štátov sa zaviazala zlepšiť prístup ku kvalitným službám a 80 % podporilo prácu s mládežou a centrá pre mládež. Práca s mládežou však utrpela rozpočtové škrt v celej Európe⁽²⁴⁾, zatiaľ čo z dôvodu narastajúceho podielu mladých ľudí ohrozených chudobou a vylúčením sa zvyšuje dopyt po zásahu.

Pokiaľ ide o účasť na živote spoločnosti, 27 členských štátov vyvinulo mechanizmy na dialóg s mladými ľuďmi, 25 poskytlo verejnú podporu mládežníckym organizáciám a dve tretiny presadzovali používanie elektronických médií a poskytli väčšie príležitosti na diskusiu. Hoci sa členské štáty usilovali o začlenenie mladých ľudí v rámci celého socioekonomického spektra, tvorcovia politik na všetkých úrovniach môžu vzhľadom na pretrvávajúcu nižšiu mieru účasti niektorých skupín urobiť ešte viac v záujme zapojenia nedostatočne zastúpených skupín.

4. Riadenie a vykonávanie rámca spolupráce v oblasti mládeže v rokoch 2013 – 2015

Správy členských štátov o vykonávaní rámca spolupráce poskytujú pevný základ pre ďalšiu spoluprácu EÚ v oblasti mládeže. Tento rámec prispel k rozvoju národných programov v oblasti mládeže a medziodvetvovej spolupráce v prospech mladých ľudí s využitím relevantných dôkazov a výmeny skúseností.

⁽²³⁾ Youthpass je nástroj na uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v rámci práce s mládežou; používa sa pri projektoch financovaných z časti programu Erasmus+ venovanej mládeži. <https://www.youthpass.eu/en/youthpass/>.

⁽²⁴⁾ Stúdia o hodnote práce s mládežou v EÚ (*Value of Youth Work in the EU*), 2014.

S cieľom zabezpečiť účinnejšie vykonávanie rámca by Komisia a členské štáty mohli zlepšiť výmenu príslušných údajov a iných dôkazov mimo oblasti mládeže. Také údaje a dôkazy by zároveň mohli využiť ako základ pre politiky v oblasti mládeže, ktoré sú viac zamerané na výsledky. Oba prístupy by mali podporovať zohľadňovanie problematiky mládeže v rámci iných politík. Na úrovni EÚ je možné diverzifikovať vzájomné učenie, a to napríklad vytvorením ďalších príležitostí na partnerské učenie, ktoré by bolo prispôbené rôznym potrebám členských štátov. Štruktúrovaný dialóg s mládežou by mal byť inkluzívnejší.

Hlavné činnosti a nástroje sú podrobnejšie preskúvané ďalej v texte.

Rámec a jeho úloha pri vytváraní programov

Rámec predstavoval silný podnet na vytváranie národných programov v oblasti mládeže. Takmer všetky členské štáty zaviedli v tejto oblasti od roku 2010 rôzne iniciatívy alebo nástroje. V dvoch tretinách členských štátov rámec viedol k upevneniu priorít vnútroštátnej politiky v oblasti mládeže a v jednej tretine členských štátov mal vplyv na miestnej a regionálnej úrovni. Jedenásť členských štátov preorientovalo svoje vnútroštátne politiky v oblasti mládeže v súlade s rámcom.

Rámec podporil medziodvetvovú spoluprácu. Takmer všetky členské štáty majú inštitucionalizované mechanizmy na zabezpečenie medziodvetvového prístupu k politike v oblasti mládeže, ako sú medzirezortné štruktúry a pravidelné medzirezortné stretnutia.

Prvý pracovný plán EÚ pre mládež (2014 – 2015) sa zameriaval na posilnenie implementácie rámca a väčšina členských štátov sa zúčastnila na jeho činnostiach. Dvadsaťtri členských štátov sa domnievalo, že pracovný plán splnil svoj cieľ a dobre odzrkadľoval vnútroštátne priority, no niektoré varovali pred rizikami nekoherentných alebo paralelných prístupov k deväťročnému rámcu.

Tvorba politiky založená na dôkazoch: kvantitatívny a kvalitatívny vývoj

Situácia mladých ľudí v EÚ sa pravidelne hodnotí na základe škály 41 ukazovateľov týkajúcich sa podmienok, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí. ⁽²⁵⁾ Členské štáty čoraz viac využívajú tieto ukazovatele, hoci to doposiaľ nevedlo k systematickým politikám v oblasti mládeže zameraným na výsledky.

Ukazovatele a ďalšie údaje získané z Eurostatu a Eurofoundu a partnerstvo medzi Komisiou a Radou Európy, a to konkrétne prostredníctvom analýzy vypracovanej Skupinou mladých európskych výskumných pracovníkov (PEYR), pomôžu členským štátom a Komisii rozpoznať nové trendy a zodpovedajúcim spôsobom prispôsobiť priority.

Je potrebné, aby Komisia a členské štáty tieto dôkazy zdieľali – a to nad rámec pôsobnosti politiky v oblasti mládeže – s inými subjektmi, ktoré pracujú s mladými ľuďmi. Nový nástroj monitorovania v oblasti mládeže (youth monitor) ⁽²⁶⁾ poskytuje užívateľsky ústretový prístup k online údajom. Nový portál wiki zameraný na mládež bude od roku 2016 poskytovať aktuálne informácie o vnútroštátnych politikách, právnych predpisoch a programoch v oblasti mládeže. Tieto nástroje budú dopĺňať nový rámec ukazovateľov na monitorovanie záruky pre mladých ľudí, ktorého prvé údaje budú k dispozícii koncom roka 2015.

Vzájomné učenie: výmeny skúseností

Členské štáty sa od seba navzájom učili predovšetkým prostredníctvom účasti v expertných skupinách. V rokoch 2013 až 2015 sa experti zaoberali otázkou, ako podporiť tvorivý a inovačný potenciál mladých ľudí, ako by práca s mládežou mohla prispieť k riešeniu problémov mladých ľudí v kríze, ako aj otázkou kvality práce s mládežou. Zistenia sa premietli do práce Rady, ako aj do diskusií v rámci fóra pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež. ⁽²⁷⁾ Správa o kvalitnej práci s mládežou z roku 2015 ⁽²⁸⁾ bola základom záverov Rady o podpore práce s mládežou v záujme zabezpečenia súdržnej spoločnosti ⁽²⁹⁾, v ktorých sa žiadalo zaviesť referenčný nástroj a usmernenia pre kvalitu národných organizácií venujúcich sa práci s mládežou.

Členské štáty sa zároveň navzájom od seba učili prostredníctvom činností organizovaných v partnerstve medzi Komisiou a Radou Európy; menšie skupiny členských štátov usporiadali osobitné diskusie o záležitostiach spoločného záujmu, ako je napr. práca s mládežou na miestnej úrovni.

⁽²⁵⁾ SEK(2011) 401.

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm.

⁽²⁷⁾ Uznesenie Rady o pracovnom pláne Európskej únie pre mládež na roky 2014 – 2015, 20. máj 2014.

⁽²⁸⁾ Quality Youth Work – A common framework for the further development of youth work („Kvalitná práca s mládežou – spoločný rámec pre ďalší rozvoj práce s mládežou“) http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf.

⁽²⁹⁾ Máj 2015.

S cieľom čo najviac vyťažiť z rôznych činností vzájomného učenia by ďalší pracovný plán mal zahŕňať vytvorenie flexibilného rámca na uľahčenie prístupu k informáciám a výsledkom činností. Mal by podporovať využívanie zistení a pomáhať pri hľadaní partnerov s podobnými záujmami.

Štruktúrovaný dialóg: rozšírenie dosahu a pevné začlenenie dialógu do politického programu

Štruktúrovaný dialóg EÚ medzi tvorcami politík, mladými ľuďmi a ich zástupcami sa všeobecne považuje za sľubný nástroj na vypočutie si toho, čo chcú mladí ľudia povedať. Prvý 18-mesačný cyklus, ktorý sa skončil v roku 2011, pomohol formovať ďalšie iniciatívy EÚ týkajúce sa nezamestnanosti mladých ľudí. V rokoch 2013 – 2015 sa v rámci dialógu riešili otázky sociálneho začlenenia a posilnenia postavenia mladých ľudí a odporúčaniami, ktoré z neho vyplynuli, sa následne zaoberala Rada.

Štruktúrovaný dialóg sa od roku 2013 vyvinul a je lepšie zakotvený v programe politiky v oblasti mládeže. Počet účastníkov sa viac ako zdvojnásobil a v poslednom cykle odpovedalo približne 40 000 mladých ľudí, pričom mnohí z nich odpovedali v mene väčších skupín. Po vzore tohto dialógu sa začínajú objavovať národné dialógy.

Štruktúrovaný dialóg ešte naplno nerozvinul svoj potenciál: stále sa mu nedarí osloviť väčšiu skupinu mladých ľudí, ktorí majú obmedzené príležitosti a slabší politický hlas. Komisia podporuje rozšírenie dosahu prostredníctvom grantov udeľovaných v rámci programu Erasmus+ v snahe podporiť národné snahy a nástroj na online konzultácie, ktorý bol zavedený v roku 2014. Ďalšou výzvou je monitorovať využívanie výsledkov dialógu v politikách EÚ i politikách jednotlivých členských štátov. Napokon v záujme zodpovednosti a s cieľom motivovať mladých ľudí, aby sa naďalej zapájali, by tvorcovia politiky na všetkých úrovniach mali zabezpečiť lepšiu spätnú väzbu na ich odpovede prostredníctvom Európskeho portálu pre mládež a národných pracovných skupín. Zistenia správy EÚ o mládeži za rok 2015 a prebiehajúce hodnotenie rámca EÚ pre spoluprácu v oblasti mládeže v polovici jeho trvania môžu byť inšpiráciou pre budúce zlepšenia štruktúrovaného dialógu.

5. Ďalší postup v rámci spolupráce EÚ v oblasti mládeže (2016 – 2018)

Rovnaké príležitosti na vzdelávanie, prácu a účasť v inkluzívnej spoločnosti

Na základe politických priorít EÚ, správ členských štátov o vykonávaní rámca, zhromaždených údajov a dôkazov by sa budúci pracovný cyklus rámca spolupráce mal prednostne zamerať na:

- zvýšenie miery sociálneho začlenenia všetkých mladých ľudí pri zohľadnení východiskových európskych hodnôt,
- intenzívnejšiu účasť všetkých mladých ľudí na demokratickom a občianskom živote v Európe,
- uľahčenie prechodu mladých ľudí z mladosti do dospelosti, a to hlavne začlenenia do trhu práce.

So zreteľom na tieto priority a pri súčasnom zameraní činnosti členských štátov a Komisie na všetkých mladých ľudí by sa osobitný dôraz mal kládať na tieto skupiny:

- mladí ľudia ohrození marginalizáciou,
- mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET),
- mladí ľudia z prostredia migrantov vrátane nových migrantov a mladých utečencov.

Komisia a členské štáty prijímajú opatrenia v týchto oblastiach, a to aj prostredníctvom pracovného plánu EÚ v oblasti mládeže, nástrojov rámca a v spolupráci s ostatnými politikami, s cieľom podporiť:

- sociálne začlenenie a informačné činnosti, ktorých cieľom je osloviť mladých ľudí z rôznych prostredí, najmä tých, ktorí trpia znevýhodnením, aby sa zabezpečila ich plná účasť na spoločenských a občianskych aktivitách,
- integračnú funkciu, ktorú plní práca s mládežou a mládežnícke organizácie a siete v snahe pomôcť mladým ľuďom zapojiť sa do života spoločnosti, pôsobiť ako dobrovoľníci a byť hybnou silou pozitívnych spoločenských zmien v komunitách,
- uznanie kvalitnej práce s mládežou a rozvíjanie jej schopnosti osloviť mladých ľudí a reagovať na nové spoločenské, behaviorálne a technologické zmeny,
- nové formy účasti na demokratických procesoch a prístup k politickému rozhodovaniu prostredníctvom online i offline nástrojov,

- rozvíjajúce sa požiadavky na zručnosti vrátane gramotnosti v oblasti občianstva, mediálnej a digitálnej gramotnosti, kritického myslenia a medzikultúrneho porozumenia,
- prístup mladých ľudí k ich základným právam a prax nediskriminácie a medzikultúrneho porozumenia a
- dobrovoľníctvo, a to aj prostredníctvom programov EÚ, ako sú Európska dobrovoľnícka služba a iniciatíva Európsky dobrovoľnícky zbor pre humanitárnu pomoc, ako prostriedok, ktorý spája vzdelávanie s občianskou angažovanosťou ⁽³⁰⁾; väčšiu komplementárnosť medzi národnými a medzinárodnými aktérmi v záujme zintenzívnenia cezhraničného dobrovoľníctva a lepšieho prepojenia vnútroštátneho dobrovoľníctva s Európskou dobrovoľníckou službou.

Vzhľadom na tieto priority by štruktúrovaný dialóg EÚ s mladými ľuďmi mal presadzovať začlenenie všetkých mladých ľudí do tolerantných, rozmanitých a demokratických spoločností. Ďalší dialóg musí osloviť oveľa širšie publikum v rámci rôznych skupín mladých ľudí, a to najmä tých, ktorí sa zatiaľ do dialógu nezapojili, okrem iného prostredníctvom nástrojov jednoduchšieho zapojenia prispôbených potrebám a návykom mladých ľudí.

Politika v oblasti mládeže v rámci širšieho programu EÚ

Politika v oblasti mládeže nemôže fungovať v izolácii. Spolupráca a komplementárnosť s ostatnými politikami, ako je politika v oblasti zamestnanosti, vzdelávania, odbornej prípravy, zdravia a kvality života, kultúry, digitálnych médií, trvalo udržateľného rozvoja, občianstva a športu, majú zásadný význam.

Rámec spolupráce môže túto spoluprácu podporiť prostredníctvom svojich mechanizmov. Prostredníctvom pracovného plánu EÚ Komisia a členské štáty môžu naďalej zavádzať a vylepšovať medziodvetvové štruktúry a pracovné metódy. To prispieva k dosiahnutiu celkových cieľov v oblasti mládeže: vytvoriť viac rovných príležitostí vo vzdelávaní a na trhu práce pre všetkých mladých ľudí a podporovať aktívne občianstvo, sociálne začlenenie a solidaritu všetkých mladých ľudí.

Európska spolupráca v oblasti mládeže by mala byť súčasťou širšieho politického programu pre mladých ľudí. Ak majú mať politiky skutočný vplyv, tvorcovia politik na úrovni EÚ a členských štátov musia spolupracovať s odborníkmi, poskytovateľmi služieb, pedagógmi a podnikmi s cieľom zmobilizovať zdroje a finančné prostriedky postačujúce na pokrytie kritickej masy mladých ľudí. Mali by sa zamerať na poskytnutie inovatívnych riešení zložitých javov, akými sú marginalizácia, vylúčenie a nedostatočná účasť na živote spoločnosti.

V neposlednom rade existuje naliehavá potreba zintenzívniť úsilie. Aby viacerí mladí ľudia mali skutočné vyhliadky na to, že sa stanú právoplatnými a angažovanými členmi svojich komún, potrebujeme komplexný prístup, ktorý sa dokáže vysporiadať s budúcimi výzvami. To si vyžaduje súdržný politický program, ktorý sa bude opierať o program Erasmus+, záruku pre mladých ľudí a nástroje financovania EÚ s väčším dosahom, ako sú ESF alebo YEI. Ak je to možné, tieto snahy je potrebné podporovať prostriedkami z vnútroštátnych a regionálnych zdrojov.

⁽³⁰⁾ Na úrovni EÚ je aj napriek dvojnásobne vyššiemu počtu príjemcov v rámci Európskej dobrovoľníckej služby cezhraničné dobrovoľníctvo aj naďalej obmedzené.

Spoločná správa Rady a Komisie na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020)***Nové priority pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy***

(2015/C 417/04)

1. KONTEXT

Európa stojí pred viacerými naliehavými úlohami: obnoviť vytváranie pracovných miest a oživenie hospodárstva; dosiahnuť udržateľný rast; preklenúť nedostatok investícií; posilniť sociálnu súdržnosť; koordinovať reakciu na migračný tok; venovať prvoradú pozornosť predchádzaniu radikalizácii a násiliu. Zároveň musí Európa riešiť dlhodobé výzvy, akými sú starnutie obyvateľstva, prispôbenie sa digitálnej ére a konkurencia v globálnej, znalostnej ekonomike.

Symbolom nového začiatku je politická reakcia Európy v rámci politických usmernení pre Európsku komisiu s názvom „Nový začiatok pre Európu: Môj program pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu ⁽¹⁾“. Existujú silné ekonomické argumenty v prospech vzdelávania a odbornej prípravy ako odvetví vytvárajúcich dobré podmienky pre rast, ktoré by mali v tomto novom programe zohrávať kľúčovú úlohu. Investície do ľudského kapitálu sú dobre investovanými peniazmi. Dobré vzdelanie a odborná príprava pomáhajú pri podpore udržateľného hospodárskeho rastu, ako aj trvalo udržateľného rozvoja: podnecujú vývoj a výskum, inováciu, produktivitu a konkurencieschopnosť. Členské štáty by mali vložiť potrebné investície do všetkých systémov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom zlepšiť ich účinnosť a efektívnosť pri zvyšovaní úrovne zručností a kompetencií pracovnej sily, čím sa im v kontexte technologických, environmentálnych a demografických zmien umožní lepšie predvídať rýchlo sa meniace potreby dynamických trhov práce v hospodárstve, ktoré je čoraz závislejšie od digitálnych technológií, a reagovať na ne. Členské štáty by mali zintenzívniť úsilie o zlepšenie prístupu ku kvalitnému celoživotnému vzdelávaniu pre všetkých a vykonávať stratégie aktívneho starnutia, ktoré umožňujú dlhší produktívny vek.

Tragické výbuchy násilného extrémizmu na začiatku roku 2015 všetkým tvrdo pripomenuli, že naša spoločnosť je zraniteľná. Vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú dôležitú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa naše spoločné občianske a humanistické hodnoty zachovali a odovzdali budúcim generáciám s cieľom podporovať slobodu myslenia a prejavu, sociálne začleňovanie a rešpekt voči ostatným, ako aj zabrániť diskriminácii vo všetkých jej formách a bojovať proti nej, posilňovať vyučovanie a prijatie týchto spoločných základných hodnôt a pri položení základov pre inkluzívnejšiu spoločnosť prostredníctvom vzdelávania – a to už od útleho veku ⁽²⁾. Vzdelávanie a odborná príprava môžu pomôcť predchádzať chudobe a sociálnemu vylúčeniu a bojovať proti nim, podporovať vzájomný rešpekt a vybudovať základy otvorenej a demokratickej spoločnosti, na ktorých spočíva aktívne občianstvo.

Zároveň systémy vzdelávania a odbornej prípravy stoja pred výzvou zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, najmä oslovením najviac znevýhodnených osôb a integrovaním ľudí z rôznych prostredí vrátane primeranej integrácie nových migrantov ⁽³⁾ do vzdelávacieho prostredia, čím sa posilňuje vzostupné sociálne zblížovanie.

Na základe toho vzdelávanie a odborná príprava významne prispievajú k niekoľkým stratégiám a iniciatívam EÚ vrátane stratégie Európa 2020, záruky pre mladých ľudí, iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, iniciatívy jednotného digitálneho trhu, európskeho programu v oblasti bezpečnosti, európskej migračnej agendy a Investičného plánu pre Európu, pričom sa plne rešpektuje právomoc členských štátov, pokiaľ ide o ich systémy vzdelávania a odbornej prípravy. Strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) dopĺňa vnútroštátne opatrenia a podporuje členské štáty formou výmeny skúseností, vzájomného učenia sa a získavania dôkazov a údajov, v uskutočňovaní reforiem s cieľom ďalej zlepšovať ich výsledky.

Vzdelávanie a odborná príprava poskytujú jednotlivcom vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré im umožnia rásť a ovplyvňovať svoju situáciu tým, že rozširujú ich perspektívy, užitočne vybavujú ľudí do ich budúceho života, vytvárajú základy aktívneho občianstva a demokratických hodnôt a podporujú začleňovanie, spravodlivosť a rovnosť.

⁽¹⁾ Predseda Komisie Jean-Claude Juncker tieto usmernenia predstavil v Európskom parlamente v Štrasburgu 15. júla 2014.

⁽²⁾ Vyhlásenie o podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerance a nediskriminácie prostredníctvom vzdelávania, v Paríži 17. marca 2015.

⁽³⁾ Vždy, keď sa v tomto znení odkazuje na migrantov, sa uplatňuje nasledovné:

Toto nemá vplyv na právnu situáciu v súvislosti s prístupom k vzdelávaniu a odbornej príprave pre rôzne kategórie migrantov, ako sa vymedzuje v uplatniteľnom medzinárodnom práve, práve Európskej únie a vnútroštátnom práve.

Komisiou spravovaný Monitor vzdelávania a odbornej prípravy za rok 2015 naznačuje, že naďalej pretrvávajú závažné výzvy:

- v rámci celej EÚ 22 % 15-ročných žiakov dosahuje slabé výsledky v matematike. U žiakov s nízkym sociálno-ekonomickým postavením to predstavuje znepokojujúcich 36,6 %. Okrem toho 18 % 15-ročných žiakov v EÚ dosahuje slabé výsledky v čítaní a 17 % dosahuje slabé výsledky v prírodných vedách. Slabé výsledky v týchto študijných odboroch sú približne o 60 % bežnejšie u chlapcov ako u dievčat ⁽⁴⁾,
- jeden zo štyroch dospelých v Európe má nízku úroveň zručností, čo obmedzuje jeho prístup na trh práce a zároveň znemožňuje jeho ďalšie vzdelávanie alebo odbornú prípravu. Iba 4,4 % zo 66 miliónov dospelých osôb s nanajvýš nižším sekundárnym vzdelaním sa zúčastňuje na vzdelávaní dospelých ⁽⁵⁾,
- predčasné ukončenie školskej dochádzky ⁽⁶⁾ je v súčasnosti na úrovni 11,1 %. Hoci sa dosiahol značný pokrok pri plnení spoločného hlavného cieľa stratégie Európa 2020, v Európe je stále viac ako 4,4 milióna osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, pričom približne 60 % z nich je buď neaktívnych alebo nezamestnaných, čo znamená vyššie riziko sociálneho vylúčenia a nižšiu občiansku angažovanosť,
- podiel ľudí s vysokoškolským vzdelaním ⁽⁷⁾ sa naďalej zvyšuje a teraz je na úrovni 37,9 %. Pri plnení spoločného hlavného cieľa stratégie Európa 2020 sa dosiahol značný pokrok, ale zamestnateľnosť absolventov naďalej stagnuje v celej EÚ.

Komplexné priebežné hodnotenie strategického rámca ET 2020 vykonané v roku 2014, do ktorého sa zapojili členské štáty a kľúčové zainteresované strany a ktoré poskytlo základ pre túto správu, viedlo k trom hlavným politickým záverom:

- Potvrdil sa význam integrovaného rámca zahŕňajúceho vzdelávanie a odbornú prípravu na všetkých úrovniach. Aktuálna potreba pružnosti a priepustnosti vzdelávania si vyžaduje súlad politík od vzdelávania v ranom detstve cez školy až po vysokoškolské vzdelávanie, odborné vzdelávanie a prípravu a vzdelávanie dospelých, čím sa odôvodňuje princíp celoživotného vzdelávania.
- Štyri strategické ciele ET 2020 (a súčasné referenčné hodnoty EÚ) zostávajú v platnosti tak, ako boli formulované komplexným a progresívnym spôsobom v záveroch Rady týkajúcich sa ET 2020 z roku 2009, vďaka čomu majú činnosti ET 2020 pevný základ až do roku 2020. Zameranie politiky sa však musí nastaviť tak, aby do nej v záujme podpory rovnosti a začlenenia a vstupu spoločných európskych hodnôt, medzikultúrnych zručností a aktívneho občianstva boli zahrnuté tak naliehavé hospodárske problémy a problémy spojené so zamestnanosťou, ako aj úloha vzdelávania.
- ET 2020 významnou mierou prispieva do celkového programu EÚ pre zamestnanosť, rast a investície vrátane európskeho semestra. V tejto súvislosti by sa v prípade potreby mohla posilniť informačná základňa a vzájomné vzdelávanie v súvislosti s otázkami reforiem, ako aj zvýšiť relevantnosť rámca pre jednotlivé krajiny.

Vzhľadom na výzvy a politické závery uvedené vyššie a na lepšie zosúladenie ET 2020 s politickými termínmi a prioritami EÚ sa v tejto spoločnej správe navrhuje, aby sa európska spolupráca až do roku 2020 riadila podľa tohto rámca, čím sa predĺži jej pracovný cyklus z 3 na 5 rokov.

2. HLAVNÉ VÝZVY URČUJÚCE VOEBU BUDÚCICH PRIORÍT

Na základe hodnotenia a zároveň uznávajúc rozdiely medzi členskými štátmi sú v tejto časti predstavené hlavné trendy a výzvy európskych systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré viedli k identifikácii nových **prioritných oblastí** a **konkrétnych tém** pre ďalšiu činnosť do roku 2020.

Novými prioritnými oblasťami sú:

- relevantné a vysokokvalitné vedomosti, zručnosti a kompetencie rozvíjané počas procesu celoživotného vzdelávania so zameraním na výsledky vzdelávania vo vzťahu k zamestnateľnosti, inovácii, aktívnemu občianstvu a blahobytu,
- inkluzívne vzdelávanie, rovnosť, spravodlivosť, nediskriminácia a podpora občianskych kompetencií,

⁽⁴⁾ Výsledky OECD PISA 2012: Excelentnosť prostredníctvom spravodlivosti.

⁽⁵⁾ Prieskum zručností dospelých: dôsledky pre politiky vzdelávania a odbornej prípravy v Európe, Európska komisia (2013).

⁽⁶⁾ Podiel obyvateľstva vo veku 18 až 24 rokov, ktorí dosiahli len nižšie sekundárne vzdelanie, alebo ešte nižšie vzdelanie a bez ďalšieho pokračovania vo vzdelávaní alebo odbornej príprave.

⁽⁷⁾ Percento osôb vo veku 30 až 34 rokov, ktoré úspešne ukončili terciárne vzdelávanie (Eurostat).

- otvorené a inovačné vzdelávanie a odborná príprava, v rámci ktorých sa plne zohľadňuje digitálna éra,
- silná podpora pre učiteľov, školiteľov, vedenie škôl a pre ostatných pedagogických pracovníkov,
- transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií na uľahčenie vzdelávacej mobility a mobility pracovnej sily,
- udržateľné investície, kvalita a efektívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Tieto prioritné oblasti a súvisiace konkrétne témy sú načrtnuté v prílohe k tejto správe.

2.1. Kvalita a relevantnosť výsledkov vzdelávania sú kľúčom k rozvoju zručností a kompetencií

Nízka úroveň základných vedomostí a zručností v Európe brzdí hospodársky pokrok a jednotlivcov vážne obmedzuje v ich profesionálnej, spoločenskej a osobnej realizácii. Na posilnenie zamestnatelnosti, inovácie a aktívneho občianstva a na základe odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z roku 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie je nevyhnutné, aby sa základné kompetencie spojili s inými kľúčovými kompetenciami a postojmi: tvorivosťou, podnikavosťou a zmyslom pre iniciatívnosť, s digitálnymi kompetenciami⁽⁸⁾, kompetenciou v cudzích jazykoch, s kritickým myslením, a to vrátane elektronickej gramotnosti a mediálnej gramotnosti, a so zručnosťami, ktoré odrážajú narastajúce potreby, napríklad v „zelenom“ hospodárstve, v digitálnom sektore a v sektore zdravotníctva.

Kvalitu výsledkov vzdelávania je potrebné stimulovať s celoživotnou perspektívou. Väčšina členských štátov už zaviedla komplexné stratégie celoživotného vzdelávania, no takéto stratégie by mali vypracovať všetky krajiny a mali by zabezpečiť priepustnosť medzi rôznymi formami a úrovňami vzdelávania a od vzdelávania a odbornej prípravy k práci. Táto situácia si vyžaduje nepretržité úsilie o koordináciu a partnerstvo medzi rôznymi sektormi vzdelávania a medzi vzdelávacími inštitúciami a príslušnými zainteresovanými stranami.

Vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve (VSRD) je východiskovým bodom a jedným z najúčinnnejších prostriedkov na zvyšovanie spôsobilosti v kľúčových kompetenciách, čelí však dvojitej výzve v podobe rozširovania dostupnosti a zvyšovania kvality. V niektorých krajinách je obzvlášť problematické poskytovanie služieb pre deti do 3 rokov. Podľa rámca kvality pre VSRD, ktorý vypracovali experti z členských štátov počas predchádzajúceho pracovného cyklu, by medzi kľúčové témy pre ďalšiu prácu mohlo patriť zlepšenie prístupu so zameraním na znevýhodnené skupiny, profesionalizácia zamestnancov a účinné riadenie, učebné plány, systémy financovania a monitorovania.

Opatrenia zamerané na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky zaviedli všetky členské štáty, ale nie vždy predstavujú komplexné stratégie, ako sa požaduje v odporúčaní Rady z roku 2011⁽⁹⁾, alebo rovnocenné podložené politiky. Úspešné riešenie si vyžaduje dlhodobú angažovanosť a spoluprácu naprieč odvetviami, so zameraním na správnu kombináciu prevencie, včasného zásahu a kompenzačných opatrení. Školské politiky zamerané na riešenie predčasného ukončovania školskej dochádzky by mali obsahovať prístupy založené na spolupráci, aktívne zapojenie rodičov, partnerstvá s externými zainteresovanými stranami a komunitou, opatrenia na podporu dobrých podmienok pre žiakov a vysokokvalitné usmerňovanie a poradenstvo, zabezpečenie toho, aby každý žiak mal rovnakú možnosť získať prístup k vysokokvalitnému vzdelávaniu, zúčastňovať sa na ňom a profitovať z neho, a umožnenie všetkým študentom naplno využiť svoj potenciál.

Systémy vysokoškolského vzdelávania by mali podporovať znalostnú ekonomiku a reagovať na potreby spoločnosti. Vysokoškolské vzdelávanie musí účinne reagovať na potreby meniacej sa spoločnosti a trhu práce prostredníctvom skvalitňovania zručností Európy a budovania jej ľudského kapitálu a posilňovania ich prínosu k hospodárskemu rastu. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné zabezpečiť, aby sa modernizácia zamerala na synergie medzi vzdelávaním, výskumom, inováciou a zamestnaním a vytvárali sa prepojenia medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a miestnym prostredím, aby sa zavádzali inovačné prístupy s cieľom zlepšiť relevantnosť učebných plánov vrátane používania informačných a komunikačných technológií (IKT), zlepšil sa prechod do zamestnania a aby sa posilnila medzinárodná spolupráca. Zatiaľ čo znížovanie miery predčasného ukončenia štúdia a zvyšovanie miery ukončenia vzdelania, a to najmä v znevýhodnených skupinách, je aj naďalej výzvou pre mnohé členské štáty, prioritná je potreba zabezpečiť, aby všetky formy vysokoškolského vzdelávania vybavili študentov relevantnými vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami na vysokej úrovni, ktoré ich pripravujú na budúcu kariéru. Vysokoškolské vzdelanie musí okrem toho pomôcť študentom pripraviť sa na aktívne občianstvo založené na otvorenom prístupe a kritickom myslení, a tiež musí podporovať osobný rozvoj, pričom jeho hlavnou úlohou je odovzdávanie vedomostí a ich tvorba.

⁽⁸⁾ Vzdelávanie v oblasti digitálnych kompetencií a ich získavanie presahuje rámec zručností čisto v oblasti IKT a zahŕňa bezpečné, na spolupráci založené a tvorivé využívanie IKT vrátane kódovania.

⁽⁹⁾ Spojené kráľovstvo hlasovalo proti tomuto odporúchaniu.

Odborné vzdelávanie a príprava zohrávajú kľúčovú úlohu pri rozvíjaní relevantných zručností. Absolventi odborného vzdelávania a prípravy už teraz vo väčšine členských štátov vykazujú dobrú mieru zamestnanosti. Je tomu tak aj vďaka opatreniam zameraným na zlepšenie účinnosti, kvality a prítlačivosti odborného vzdelávania a prípravy, ktoré sa prijali v období rokov 2011 – 2014 na vykonávanie cieľov vymedzených v Bruggskom komuniké z roku 2010, v rámci kodanského procesu. Mali by nasledovať ďalšie reformy, ktoré budú v súlade so strednodobými cieľmi vymedzenými v záveroch z Rigy z 22. júna 2015 (pozri prílohu). Rozvoj príslušných zručností by sa mal presadzovať prostredníctvom ďalšej podpory všetkých foriem učenia sa prácou, ako sú stáže, učňovská príprava a duálne systémy pre odborné vzdelávanie a prípravu, posilnenia Európskeho združenia učňovskej prípravy, rozvíjania ďalších partnerstiev so všetkými zainteresovanými stranami na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a zlepšenia predvídania potrebných zručností. Zároveň by sa mal posilniť počiatkový a ďalší profesijný rozvoj učiteľov, škooliteľov a mentorov v odbornom vzdelávaní a príprave, a to aj formou praxe v podnikoch a priemysle s cieľom držať krok s vývojom v tejto oblasti.

Vzdelávanie dospelých ako základ pre zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikáciu, aktívne občianstvo a sociálnu súdržnosť.

Z nedávnych ⁽¹⁰⁾ prieskumov, ktoré poukázali na nízku úroveň základných zručností dospelých, z dôsledkov, ktoré má globalizácia na potrebu zručností, a z vysokej miery nezamestnanosti vyplýva, že je nevyhnutné zintenzívniť vykonávanie obnoveného európskeho programu vzdelávania dospelých. Medzi priority by malo patriť efektívnejšie riadenie, výrazné zvýšenie ponuky a miery využívania, flexibilnejšie poskytovanie, širší prístup, podrobnejšie monitorovanie a zaručenie lepšej kvality (pozri prílohu). Vzdelávanie dospelých poskytuje novým migrantom, ako aj ľuďom s prisťahovaleckým pôvodom príležitosť na ďalšie vzdelávanie alebo odbornú prípravu a znásobuje týmto jednotlivcom príležitosti na uplatnenie sa na trhu práce a začlenenie sa do spoločnosti.

2.2. Vzdelávanie a odborná príprava sú nevyhnutné pre podporu sociálnej súdržnosti, rovnosti, nediskriminácie a občianskych zručností.

Vo väčšine európskych krajín a krajín OECD je nerovnosť na najvyššej úrovni za posledných 30 rokov a má negatívny vplyv na výsledky vzdelávania, pretože vzdelávacie systémy zvyčajne kopírujú existujúce modely sociálno-ekonomického postavenia. Prelomenie medzigeneračného cyklu nízkej kvalifikácie musí byť preto prioritou. Väčšina členských štátov prijala opatrenia na zlepšenie prístupu znevýhodnených študentov k vzdelávaniu. Vo vzdelávaní však pretrvávajú značné rozdiely a prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, počnúc vzdelávaním a starostlivosťou v ranom detstve, je vo viacerých častiach EÚ naďalej veľkým problémom. Potrebne sú účinné opatrenia, ktoré by reagovali na rozmanitosť vo všetkých jej formách a poskytovali inkluzívne vzdelávanie a odbornú prípravu všetkým študentom, pričom sa treba zamerať na znevýhodnené skupiny, ako sú študenti s osobitnými potrebami, noví migranti, ľudia s prisťahovaleckým pôvodom a Rómovia. Mala by sa plne mobilizovať záruka pre mladých ľudí (t. j. sprostredkovanie miesta na trhu práce, učňovská príprava a vzdelávanie a odborná príprava „druhej šance“).

Riešiť sa musia rodové rozdiely vo vzdelávaní a odbornej príprave, ktoré tiež vychádzajú z pokračujúcich rodových stereotypov, a musí sa venovať pozornosť rodovým odlišnostiam pri voľbe vzdelávania. Šikanovanie, obťažovanie a násilie vo vzdelávacom prostredí, a to vrátane rodovo motivovaných, nemožno tolerovať. Vzdelávacie inštitúcie a pedagógovia, škoolitelia, vedenie škôl a ostatní pedagogickí pracovníci musia byť vybavení a podporovaní tak, aby vo svojom vzdelávacom prostredí umožnili študentom získavať skúsenosti so začlenením, rovnosťou, spravodlivosťou, nediskrimináciou a demokratickým občianstvom. Otvorené vzdelávacie prostredie, ako sú napríklad verejné knižnice, otvorené strediská vzdelávania dospelých a otvorené univerzity, by malo byť uznané ako prostriedok podpory sociálneho začlenenia.

V parížskom vyhlásení ministrov školstva zo 17. marca 2015 sa vyzvalo na prijatie opatrení na všetkých úrovniach v záujme posilnenia úlohy vzdelávania pri podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerancie a nediskriminácie, upevnenia sociálnej súdržnosti a poskytnutia pomoci mladým ľuďom stať sa zodpovednými členmi našej rôznorodej a inkluzívnej spoločnosti, ktorí sú aktívni a majú otvorenú myseľ ⁽¹¹⁾. Vzdelávanie je dôležité aj pri predchádzaní a odstraňovaní marginalizácie a radikalizácie. Nadviazanie na toto vyhlásenie je v novom pracovnom cykle kľúčovou prioritou. Bude mať formu spoločnej analýzy, partnerského učenia, stretnutí, šírenia osvedčených postupov a konkrétnych opatrení opierajúcich sa o financovanie z programu Erasmus+, a to v súlade so štyrmi oblasťami, ktoré sa uvádzajú vo vyhlásení: i) zabezpečiť, aby deti a mladí ľudia získali sociálne, občianske a medzikultúrne zručnosti presadzovaním demokratických hodnôt a základných práv, sociálneho začlenenia a nediskriminácie, ako aj aktívneho

⁽¹⁰⁾ Pozri najmä prieskum OECD o zručnostiach dospelých, ktorý sa uskutočnil v rámci Programu medzinárodného hodnotenia kompetencií dospelých (PIAAC).

⁽¹¹⁾ Pri podpore sociálnej a demokratickej účasti mladých ľudí, ktorá je prioritou rámca EÚ na spoluprácu v oblasti mládeže, je dôležité neformálne vzdelávanie (správa EÚ o mládeži z roku 2015).

občianstva ii) podporovať kritické myslenie a mediálnu gramotnosť iii) podporovať vzdelávanie znevýhodnených detí a mladých ľudí a iv) podporovať medzikultúrny dialóg prostredníctvom všetkých foriem vzdelávania v spolupráci s ostatnými príslušnými politikami a zainteresovanými stranami.

Význam uvedených oblastí činnosti je vystupňovaný súčasným prúvom migrantov do Európy. Príchod ľudí z rôznych prostredí predstavuje výzvu pre sektor vzdelávania a odbornej prípravy a v ňom zainteresované strany v celej Európe. Pre tých migrantov, ktorí zostanú v našich krajinách, predstavuje integrácia do vzdelávania a odbornej prípravy rozhodujúci krok v záujme ich sociálneho začlenenia, zamestnateľnosti, profesijného a osobného naplnenia a ich aktívneho občianstva. Hlavnou prioritou v tejto súvislosti je uľahčiť účinné nadobudnutie znalosti jazyka (jazykov) hostiteľskej krajiny. Úspešná integrácia migrantov okrem toho závisí aj od rozvoja medzikultúrnych zručností učiteľov, škôliteľov, vedenia škôl, ostatných členov pedagogického zboru, študentov a rodičov s cieľom zabezpečiť väčšiu pripravenosť na multikultúrnú rozmanitosť vo vzdelávacom prostredí. Európsky rozmer migrácie poukazuje na veľký význam plnej podpory členských štátov v ich integračných opatreniach, napr. prostredníctvom zahrnutia spoločnej analýzy, partnerského učenia, konferencií a šírenia osvedčených postupov.

2.3. Relevantné a vysokokvalitné vzdelávanie si vyžaduje...

Aktívnejšie využívanie inovačných pedagogických postupov a nástrojov na rozvoj digitálnych kompetencií: Vo vzdelávaní a odbornej príprave – na všetkých úrovniach – možno využívať výhody plynúce zo zavedenia riadne odskúšaných inovačných pedagogických postupov a didaktických materiálov, v prípade ktorých bolo preukázané, že dokážu konkrétnym spôsobom prispieť k inkluzívnemu a pútavému vzdelávaniu rozmanitých študentov. Niekoľko členských štátov ohlásilo iniciatívy zamerané na zvýšenie digitálnych kompetencií učiteľov a študentov a jedna tretina zaviedla národné stratégie zamerané na digitalizáciu vzdelávania. Stále však pretrvávajú nedoriešené problémy. Spoločnosť sa stáva čoraz digitalizovanejšou, a tak sa zvyšuje dopyt po digitálnych kompetenciách. Vzdelávanie a odborná príprava musia reagovať na túto potrebu, čo si vyžaduje investície do infraštruktúry, organizačných zmien, digitálnych zariadení a do digitálnych kompetencií učiteľov, škôliteľov, vedenia škôl a ostatných členov pedagogického zboru, ako aj vytvorenie digitálnych (a otvorených) vzdelávacích zdrojov a vzdelávacieho softvéru vysokej kvality. Vzdelávanie a odborná príprava by mali využívať výhody vývoja v oblasti IKT a prijať inovačné a aktívne pedagogické postupy založené na participatívnych a projektovo orientovaných metódach. Otvorené vzdelávacie prostredie, ako sú napríklad verejné knižnice, otvorené strediská vzdelávania dospelých a otvorené univerzity, môžu prispieť k spolupráci medzi sektormi vzdelávania, a to aj pre znevýhodnených študentov.

Silnú podporu pre učiteľov, škôliteľov, vedenie škôl a pre ostatných členov pedagogického zboru, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní úspešnosti študentov a pri vykonávaní politiky v oblasti vzdelávania: Mnohé členské štáty ohlásili opatrenia na skvalitnenie odbornej prípravy učiteľov a zdôrazňujú, že počiatočné vzdelanie a kontinuálny profesijný rozvoj učiteľov a škôliteľov by mali byť prispôbené danému účelu, pričom by mali byť kombináciou obsahu predmetu, pedagogiky a praxe. Vybavenie príslušných pracovníkov na všetkých úrovniach a vo všetkých sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy kvalitnými pedagogickými zručnosťami a kompetenciami založenými na náležitom výskume a praxi je naďalej prioritou. Mali by byť vyškolení tak, aby vedeli riešiť individuálne potreby študentov a zvyšujúcu sa rozmanitosť, pokiaľ ide o sociálne, kultúrne a ekonomické zázemie a geografický pôvod, predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a optimálnym spôsobom využívať inovačné pedagogické postupy a nástroje IKT, pričom na začiatku svojej kariéry by mali mať prístup k podpore typu „uviedenie do funkcie“.

Nedostatok pracovníkov je v mnohých krajinách čoraz väčšou prekážkou kvality výučby, pričom záujem o učiteľské povolania výrazne klesá. Členské štáty by preto mali prijať opatrenia na zvýšenie atraktívnosti a štatútu učiteľského povolania⁽¹²⁾. Je potrebné prijať komplexné dlhodobé politiky s cieľom zabezpečiť, aby sa vyberali najvhodnejší uchádzači z rôznych prostredí a s rôznymi skúsenosťami a aby učelia mali atraktívne možnosti na rozvoj kariéry, a tiež so zámerom kompenzovať existujúce silné rodové vychýlenie.

Uľahčenie vzdelávacej mobility na všetkých úrovniach: Z prvého porovnávacieho prehľadu v oblasti mobility (2014) vypracovaného v nadväznosti na odporúčanie Rady o vzdelávacej mobilite z roku 2011 vyplýva, že prostredie pre vzdelávaciu mobilitu sa medzi členskými štátmi výrazne líši, pričom pretrvávajú významné prekážky týkajúce sa informácií, podpory študentov a uznávania. Je nevyhnutné identifikovať a realizovať opatrenia týkajúce sa transparentnosti, zabezpečenia kvality a potvrdzovania a uznávania zručností a kvalifikácií. Na monitorovanie situácie v oblasti mobility sú potrebné spoľahlivejšie údaje.

Prioritou zostane podpora internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy. Mohlo by to zahŕňať politickú spoluprácu s ostatnými regiónmi sveta v oblasti zabezpečovania kvality a podpory výsledkov vzdelávania, rozvíjanie strategických partnerstiev a spoločných kurzov a podporu mobility študentov, pracovníkov a výskumných pracovníkov, ako aj úsilie na uľahčenie využívania kvalifikácií získaných mimo EÚ.

⁽¹²⁾ Politické opatrenia na zvýšenie atraktivity učiteľského povolania v Európe, Európska komisia (2013).

Posilnené a zjednodušené nástroje EÚ v oblasti transparentnosti a uznávania a väčšiu synergiu medzi nimi: Nástroje v oblasti transparentnosti a uznávania sú nevyhnutné pre oblasť mobility, zamestnateľnosti aj celoživotného vzdelávania. Niektoré z nich, ako napríklad Europass, sa používajú vo veľkej miere. Na zabezpečenie väčšej transparentnosti väčšina členských štátov vypracovala národné kvalifikačné rámce a uviedla v nich odkazy na európsky kvalifikačný rámec (EQF). Viacero členských štátov zaviedlo Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET), európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET) a kvalifikačný rámec európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (QF-EHEA).

Je potrebné vynaložiť viac úsilia pri presadzovaní potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, ako aj uľahčiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií v celej Európe. Pokiaľ ide o nových migrantov, nástroje existujúce v oblasti transparentnosti by tiež mohli pomôcť lepšie pochopiť zahraničné kvalifikácie v EÚ a naopak. Primerané uznávanie a potvrdzovanie môže podporiť využívanie otvorených a inovačných vzdelávacích postupov vrátane postupov, ktoré využívajú digitálne technológie.

Ďalšia práca by sa mala zamerať aj na účinnejšie vykonávanie EQF a národných kvalifikačných rámcov a na ďalší vývoj EQF s cieľom zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií. Využívaním EQF a národných kvalifikačných rámcov sa môžu podporiť existujúce postupy uznávania, čím sa uľahčí proces uznávania.

Osobitná pozornosť by sa po predbežnom posúdení vplyvu mala venovať aj zjednodušeniu a zracionalizovaniu existujúcich prostriedkov EÚ, ako sú napríklad nástroje, portály a ďalšie služby týkajúce sa zručností a kvalifikácií zamerané na širokú verejnosť s cieľom posilniť ich dosah.

Riešenie otázky nedostatku investícií: Efektívne investície do kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy sú zdrojom udržateľného rastu. No od vypuknutia krízy ostávajú verejné rozpočty naďalej obmedzené a viaceré členské štáty znížili svoje reálne výdavky na vzdelávanie a odbornú prípravu. Z toho vyplýva nevyhnutnosť podporiť členské štáty pri navrhovaní reforiem, ktoré prinesú kvalitné vzdelávanie a odbornú prípravu efektívnejšie a v širokom spoločenskom kontexte. Investičný plán pre Európu (IPE), program Erasmus +, európske štrukturálne a investičné fondy vrátane iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a programu Horizont 2020 môžu pomôcť stimulovať investície a podporiť politické priority ET 2020, pričom zabezpečia úzke prepojenie s politikami.

3. RIADENIE A PRACOVNÉ METÓDY

Od zverejnenia spoločnej správy z roku 2012 sa riadenie ET 2020 zlepšilo, najmä posilnením budovania dôkazovej základne (Monitor vzdelávania a odbornej prípravy) a prevádzkyschopnosti pracovných skupín a rozvinutím pravidelných platforiem na výmeny medzi kľúčovými zainteresovanými stranami, medzi ktoré patrí napríklad fórum pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež. Hodnotenie naznačuje konsenzus, pokiaľ ide o túto koncepciu nasledujúceho pracovného cyklu:

- **Presvedčivé analytické dôkazy a monitorovanie dosiahnutého pokroku** majú zásadný význam pre účinnosť rámca ET 2020 a budú sa vykonávať v spolupráci s Eurostatom, so sieťou Eurydice, Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), OECD a s ďalšími organizáciami.
- Zjednodušenie a **racionalizácia podávania správ** v rámci ET 2020 zostávajú prioritou a podporia sa predĺžením pracovného cyklu na 5 rokov. Optimálne sa využijú analytické a aktualizované fakty a číselné údaje, ktoré sa poskytnú napríklad prostredníctvom siete Eurydice a strediska Cedefop (ReferNet). Okrem toho sa v kapitolách Monitoru vzdelávania a odbornej prípravy venovaných jednotlivým krajinám prihládne na aktuálne vnútroštátne údaje, ak budú získané spoľahlivou metodikou.
- **Silnejšími väzbami medzi vzdelávaním, podnikateľskou sférou a výskumom, ako aj zapojením sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti** sa posilní vplyv ET 2020 a relevantnosť systémov vzdelávania s cieľom zvýšiť inovačnú kapacitu Európy. Zásadné postavenie v tejto súvislosti majú znalostné aliancie a aliancie pre sektorové zručnosti v rámci programu Erasmus+, program Akcie Marie Skłodowskej-Curie a Európsky inovačný a technologický inštitút v rámci programu Horizont 2020. Zapojenie zainteresovaných strán sa bude podporovať aj prostredníctvom fóra pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež, európskeho fóra univerzít a podnikateľov, fóra pre odborné vzdelávanie a prípravu a podnikanie a tematických fór v členských štátoch. Pokračovať sa bude aj v spolupráci s európskou občianskou spoločnosťou a európskymi sociálnymi partnermi s cieľom umožniť optimálne využitie ich odborných znalostí a osvetových kapacít.

Nástroje ET 2020 sa osvedčili, ale nie vždy mali skutočný dosah na vnútroštátnej úrovni, a to najmä z dôvodu nedostatočnej synchronizácie činností, nedostatočného šírenia a nízkej informovanosti o užitočnosti výsledkov na vnútroštátnej úrovni. Súbor nástrojov ET 2020 sa posilní takto:

- Na zlepšenie transparentnosti a súladu činností ET 2020 pripraví Komisia v spolupráci s členskými štátmi (vrátane trojíc predsedníctiev Rady) **orientačný priebežný pracovný plán ET 2020**, ktorým zjednotí a poskytne jasný prehľad kľúčových aktivít a podujatí partnerského učenia plánovaných na neformálne zasadnutia vyšších úradníkov, t. j. na stretnutia generálnych riaditeľov zodpovedných za školy, odborné vzdelávanie a prípravu a vysokoškolské vzdelávanie (stretnutia GR) a skupín na vysokej úrovni pre vzdelávanie a odbornú prípravu, pracovných skupín ET 2020, poradnej skupiny EQF a stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty.
- Od roku 2016 bude na **konkrétnych témach ET 2020** uvedených v prílohe pracovať nová generácia **pracovných skupín** ⁽¹³⁾. Ich mandáty, ktoré navrhne Komisia, sa upraví na základe pripomienok členských štátov, najmä prostredníctvom výboru pre vzdelávanie. Skupiny budú pravidelne podávať správy príslušným neformálnym skupinám vyšších úradníkov (t. j. stretnutia GR a zasadnutia skupiny na vysokej úrovni pre vzdelávanie a odbornú prípravu), ktoré poskytujú usmernenie, a výboru pre vzdelávanie, ktorý dáva relevantné výstupy na vedomie Rade. Budú sa podporovať inovačné pracovné metódy a výsledky činností skupín sa budú šíriť účinnejšie s cieľom umožniť skutočnú výmenu poznatkov, ako aj uľahčiť nadväzujúcu prácu.
- **Posilnia sa aktivity ET 2020 v oblasti partnerského učenia**, ktoré sa zvyčajne vykonávajú v rámci pracovných skupín, a členskými štátmi, ktoré čelia podobným politickým problémom, sa umožní pracovať v rámci zoskupení. **Partnerské hodnotenia**, ktoré boli organizované v rámci vykonávania spoločnej správy z roku 2012 na dobrovoľnom základe a zamerané na problémy špecifické pre jednotlivé krajiny, sa v rámci neformálnych stretnutí GR ukázali ako užitočné, ale vyžadujú si viac prípravy a interaktívneho dialógu. Na mieru prispôsobené **partnerské poradenstvo** možno tiež využiť na podporu konkrétneho národného programu reforiem. ⁽¹⁴⁾
- **Šírenie osvedčených postupov** a získaných skúseností s prípadným využitím medzinárodných skúseností sa posilní prostredníctvom tematických podujatí, výmen zameraných na odovzdávanie poznatkov v oblasti politik a všetkých ďalších spôsobov prenosu a výmeny poznatkov o tom, čo funguje vo vzdelávaní. Aby sa zainteresovaným stranám v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy uľahčilo účinné využívanie určitých kľúčových výstupov ET 2020, osobitná pozornosť sa bude venovať šíreniu hlavných posolstiev v úradných jazykoch EÚ, pokiaľ to zdroje umožnia. Okrem toho budú mechanizmy šírenia zahrnuté v mandátoch pracovných skupín ET 2020 a premietnu sa do priebežného pracovného plánu.
- Systematicky sa bude využívať **Monitor vzdelávania a odbornej prípravy** zosynchronizovaný s európskym semestrom a poskytujúci aktuálne tematické údaje špecifické pre jednotlivé krajiny s cieľom poskytovať informácie do diskusií o smerovaní na úrovni Rady, ako aj do diskusií Európskeho parlamentu o reformách a výzvach v oblasti vzdelávania.
- V plnej miere sa využije potenciál **programu Erasmus+** s cieľom zvýšiť dosah nástrojov ET 2020, a to aj prostredníctvom zaradenia prípravy na experimentálne stratégie do pracovných skupín a využitia údajov získaných v rámci vynikajúcich projektov.
- Aj keď sa v nadväznosti na spoločnú správu z roku 2012 prijali pozitívne kroky na podporu spolupráce s Výborom pre zamestnanosť v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, stále existuje priestor na preskúmanie možností skvalitnenia a lepšej štrukturalizácie tohto vzťahu, napríklad tým, že sa viac podporí diskusia o otázkach ľudského kapitálu založená na dôkazoch v súlade so závermi Rady (EPSCO) z 9. marca 2015.
- Posilní sa spolupráca v rámci Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport a s ostatnými zloženiami Rady.

⁽¹³⁾ Tieto pracovné skupiny, ktoré Komisia prvýkrát zriadila v rámci pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 s cieľom uplatňovať otvorenú metódu koordinácie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, slúžia ako fórum pre výmenu najlepších postupov v týchto oblastiach. Na dobrovoľnej báze združujú odborníkov z členských štátov.

⁽¹⁴⁾ Partnerské poradenstvo je nástroj, ktorý na dobrovoľnom a transparentnom základe spája odborných partnerov z malého počtu vnútroštátnych správ s cieľom poskytovať externé poradenstvo krajinám v procese významného rozvoja politiky. Má ísť nad rámec výmeny informácií a poskytovať fórum na hľadanie riešení problémov na vnútroštátnej úrovni cez participatívny seminár.

PRÍLOHA

PRIORITNÉ OBLASTI PRE EURÓPSKU SPOLUPRÁCU V OBLASTI VZDELÁVANIA A ODBORNEJ PRÍPRAVY

Priebežné hodnotenie potvrdilo význam týchto štyroch **strategických cieľov** ET 2020, ktoré Rada stanovila v roku 2009:

1. Postarať sa o realizáciu celoživotného vzdelávania a mobility;
2. Zlepšiť kvalitu a účinnosť vzdelávania a odbornej prípravy;
3. Podporovať spravodlivosť, sociálnu súdržnosť a aktívne občianstvo;
4. Posilniť tvorivosť a inovácie, a to aj v oblasti podnikania, na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

V rámci týchto strategických cieľov sa v hodnotení zdôraznil spoločný cieľ členských štátov zjednodušiť súčasné prioritné oblasti činností. V nasledujúcej tabuľke sa navrhuje zníženie **prioritných oblastí** z 13 na 6, z ktorých každá môže prispieť k jednému alebo viacerým strategickým cieľom na obdobie do roku 2020, pričom sú v plnom súlade s celkovými politickými prioritami EÚ a prispievajú k nim.

Prioritné oblasti sú v tabuľke rozdelené na **konkrétne témy**, čím sa reaguje na žiadosť Rady konkrétnejšie uviesť témy pre budúcu prácu. Tieto oblasti sa budú realizovať prostredníctvom pracovných metód a súboru nástrojov ET 2020; sú i) odrazom spoločnej výzvy členských štátov a ii) predstavujú pridanú hodnotu vyplývajúcu z ich riešenia na európskej úrovni. **Konkrétne témy** budú tvoriť základ pre mandáty ďalšej generácie pracovných skupín ET 2020.

Členské štáty si v súlade s vnútroštátnymi prioritami vyberú tie oblasti a témy práce a spolupráce, do ktorých sa chcú zapojiť.

Prioritné oblasti	Konkrétne témy
1 Relevantné a vysokokvalitné vedomosti, zručnosti a kompetencie rozvíjané počas procesu celoživotného vzdelávania so zameraním na výsledky vzdelávania vo vzťahu k zamestnateľnosti, inovácii, aktívnemu občianstvu a blahobytu	i. Posilniť ciele politické opatrenia na riešenie problému nízkej úrovne základných zručností v celej Európe, ktoré sa budú týkať jazyka, gramotnosti, matematiky, vedy a digitálnej gramotnosti ii. Posilniť rozvoj prierezových zručností a kľúčových kompetencií v súlade s referenčným rámcom pre kľúčové kompetencie pre celoživotné vzdelávanie, najmä digitálnych, podnikateľských a jazykových kompetencií iii. Opätovne naštartovať a pokračovať v stratégiách celoživotného vzdelávania a riešiť fázy prechodu v rámci vzdelávania a odbornej prípravy a zároveň vysokokvalitným poradenstvom podporovať prechod medzi odborným vzdelávaním a prípravou, vysokoškolským vzdelávaním a vzdelávaním dospelých vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ako aj prechod od vzdelávania a odbornej prípravy k práci iv. Podporovať všeobecný a spravodlivý prístup k dostupnému vysokokvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve , najmä pre znevýhodnené osoby, a dosiahnuť pokrok, čo sa týka rámca kvality v tejto oblasti v. Znižovať počet prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky podporovaním školských stratégií s celkovou víziou inkluzívneho vzdelávania zameraného na študenta, ako aj príležitostí získať druhú šancu, s dôrazom na účinné vzdelávacie prostredie a pedagogické postupy vi. Podporovať relevantnosť vysokoškolského vzdelávania vo vzťahu k trhu práce a spoločnosti, a to aj prostredníctvom lepšej informovanosti o potrebách a výsledkoch na trhu práce a lepšieho predvídaní týchto potrieb a výsledkov, napr. sledovaním kariéry absolventov, nábádaním na vypracúvanie učebných plánov, ako aj prostredníctvom vyššieho podielu učenia sa prácou a intenzívnejšej spolupráce medzi inštitúciami a zamestnávateľmi

Prioritné oblasti	Konkrétne témy
	vii. V odbornom vzdelávaní a príprave realizovať strednodobé ciele z Rigy (pozri podrobnosti na konci textu) a zároveň posilniť Európske združenie učňovskej prípravy a lepšie predvídať potreby v oblasti zručností pre trh práce viii. Realizovať obnovený európsky program vzdelávania dospelých (pozri podrobnosti na konci textu)
2 Inkluzívne vzdelávanie, rovnosť, spravodlivosť, nediskriminácia a podpora občianskych kompetencií	i. Riešiť rastúcu rozmanitosť študentov a zlepšiť prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu procesu bežného vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých študentov vrátane znevýhodnených skupín, ako sú študenti s osobitnými potrebami, noví migranti, osoby s prisťahovaleckým pôvodom a Rómovia, a zároveň riešiť aj diskrimináciu, rasizmus, segregáciu, šikanovanie (vrátane kybernetického šikanovania), násilie a stereotypy ii. Riešiť otázku rodových rozdielov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a nerovnosti príležitostí pre ženy a mužov, ako aj presadzovať rodovo vyváženejšie možnosti výberu vzdelávania iii. Uľahčiť účinné získanie znalosti vyučovacieho jazyka (jazykov) a zamestnania pre migrantov prostredníctvom formálneho a neformálneho vzdelávania iv. Podporovať občianske, medzikultúrne a sociálne kompetencie, vzájomné porozumenie a rešpekt a zodpovednosť za demokratické hodnoty a základné práva na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy v. Posilňovať kritické myslenie spolu s počítačovou a mediálnou gramotnosťou
3 Otvorené a inovačné vzdelávanie a odborná príprava, v rámci ktorých sa plne zohľadňuje digitálna éra	i. Pokračovať v skúmaní potenciálu inovatívnych a aktívnych pedagogických postupov, napríklad metódy interdisciplinárnej výučby a spolupráce na podporu rozvoja relevantných zručností a kompetencií na vysokej úrovni, pričom sa bude podporovať inkluzívne vzdelávanie, a to aj pre znevýhodnených študentov a študentov so zdravotným postihnutím ii. Podporovať spoluprácu motivovaním študentov, učiteľov, škooliteľov, vedenie škôl a ostatných členov pedagogického zboru, rodičov a širšej miestnej komunity, napríklad skupín občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a podnikov, aby sa zapájali do činností iii. Zvyšovať synergie medzi vzdelávaním, výskumom a inovačnými činnosťami s výhľadom udržateľného rastu, nadväzujúc pritom na vývoj vo vysokoškolskom vzdelávaní a s novým zameraním na odborné vzdelávanie a prípravu a školy iv. Podporovať využívanie IKT s cieľom zvýšiť kvalitu a relevantnosť vzdelávania na všetkých úrovniach v. Zvyšovať dostupnosť a kvalitu otvorených a digitálnych vzdelávacích zdrojov a pedagogických postupov na všetkých úrovniach vzdelávania v spolupráci s európskymi komunitami otvorených zdrojov vi. Riešiť rozvoj digitálnych kompetencií na všetkých úrovniach vzdelávania, vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, ako odpoveď na digitálnu revolúciu
4 Silná podpora pre učiteľov, škooliteľov, vedenie škôl a pre ostatných pedagogických pracovníkov	i. Posilniť nábor a výber najlepších a najvhodnejších kandidátov na učiteľskú profesiu, ako aj ich uvedenie do funkcie ii. Zvyšovať atraktivitu (pre obe pohlavia) a prestíž učiteľského povolania

	Prioritné oblasti	Konkrétne témy
		iii. Podporovať počiatočné vzdelávanie a ďalší profesijný rozvoj na všetkých úrovniach, najmä preto, aby sa pedagógovia dokázali vysporiadať so zvyšujúcou sa rozmanitosťou študentov, s javom predčasného ukončenia školskej dochádzky, učením sa prácou, digitálnymi zručnosťami a s inovačnými pedagogickými postupmi, a to aj prostredníctvom nástrojov EÚ, ako sú eTwinning, portál School Education Gateway a Elektronická platforma vzdelávania dospelých v Európe (EPALE) iv. Podporovať presadzovanie excelentnosti vo vyučovaní na všetkých úrovniach pri navrhovaní programov vzdelávania učiteľov a organizáciou výučby a stimulačnými štruktúrami, ako aj skúmať nové spôsoby hodnotenia kvality odbornej prípravy učiteľov
5	Transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií na uľahčenie vzdelávacej mobility a mobility pracovnej sily	i. Posilniť transparentnosť, zaistenie kvality, potvrdzovanie a tým aj uznávanie zručností a/alebo kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané z digitálnych, elektronických a voľne prístupných vzdelávacích zdrojov, ako aj neformálneho vzdelávania a informálneho učenia ii. Zjednodušiť a zracionalizovať nástroje transparentnosti, dokumentácie, potvrdzovania a uznávania kvalifikácií, ktorých súčasťou je priamy dosah na študentov, pracovníkov a zamestnávateľov, a pokračovať v realizácii európskych a národných kvalifikačných rámcov iii. Podporovať mobilitu žiakov, učňov, študentov, učiteľov, členov pedagogických zborov a výskumných pracovníkov iv. Rozvíjať strategické partnerstvá a spoločné kurzy, predovšetkým zvýšením internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy
6	Udržateľné investície, kvalita a efektívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy.	i. Preskúmať potenciál Investičného plánu pre Európu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj podporou modelov financovania, ktoré prilákajú súkromných aktérov a kapitál ii. Povzbudiť členské štáty, aby tvorili politiky na základe overených údajov, vrátane hodnotenia a posudzovania systémov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom monitorovať politiky a navrhovať reformy , ktorými dokážu efektívnejšie zabezpečiť kvalitu vzdelávania iii. Podporovať inovačné spôsoby zabezpečenia udržateľných investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, podľa potreby preskúmať formy financovania a rozdelenia nákladov založených na dosiahnutých výsledkoch

OSOBITNÉ PRIORITY PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU A PRE VZDELÁVANIE DOSPELÝCH DO ROKU 2020

Sektorové programy pre odborné vzdelávanie a prípravu (kodansko-bruggský proces) a pre vzdelávanie dospelých si vyžadujú podrobnejšiu identifikáciu cieľov/priorít na obdobie do roku 2020, ako aj ich potvrdenie prostredníctvom tejto spoločnej správy.

I. ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVA (OVP)

V záveroch z Rigy z 22. júna 2015 sa v oblasti OVP na obdobie rokov 2015 – 2020 navrhol tento nový súbor strednodobých cieľov ⁽¹⁾:

— Podporovať **učenie sa prácou** vo všetkých jeho formách s osobitnou pozornosťou venovanou učňovskej príprave, a to zapojením sociálnych partnerov, podnikov, komôr a poskytovateľov OVP, ako aj stimuláciou inovácie a podnikania.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- Ďalej rozvíjať mechanizmy **zabezpečenia kvality** v OVP v súlade s odporúčaním rámca EQAVET ⁽²⁾ a v rámci systémov zabezpečenia kvality zaviesť nepretržité **informácie a spätnú väzbu pre systémy počiatočného (I-VET) a ďalšieho (C-VET) ⁽³⁾ odborného vzdelávania a prípravy založené na výsledkoch vzdelávania.**
- Zlepšiť **prístup k OVP a kvalifikáciám pre všetkých**, a to prostredníctvom flexibilnejších a priepustnejších systémov, predovšetkým prostredníctvom účinných a integrovaných poradenských služieb a sprístupnením potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.
- Ďalej posilňovať **kľúčové kompetencie** v učebných plánoch OVP a poskytovať efektívnejšie možnosti na nadobudnutie alebo rozvoj týchto zručností prostredníctvom počiatočného odborného vzdelávania a prípravy (I-VET) a ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy (C-VET).
- Zaviesť systematické prístupy a príležitosti pre **počiatočný a kontinuálny profesijný rozvoj učiteľov, školiteľov a mentorov OVP** v školách aj v zariadeniach určených na učenie sa prácou.

II. VZDELÁVANIE DOSPELÝCH

V obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých ⁽⁴⁾, ktorý Rada prijala v roku 2011, je načrtnutých niekoľko prioritných oblastí na obdobie rokov 2012 – 2014, ale sú zasadené do dlhodobejšej perspektívy a zosúladené so štyrmi strategickými cieľmi ET 2020. Osobitné priority, na ktoré by sa členské štáty mali s podporou Európskej komisie sústrediť do roku 2020 s cieľom dosiahnuť dlhodobejšiu víziu programu, sú tieto priority:

- **Riadenie:** zabezpečiť súlad vzdelávania dospelých s ostatnými oblasťami politiky, zlepšiť koordináciu, účinnosť a relevantnosť pre potreby spoločnosti, hospodárstva a životného prostredia; v prípade potreby zvýšiť súkromné aj verejné investície.
- **Ponuka a využívanie:** výrazne zvýšiť ponuku poskytovania vysokokvalitného vzdelávania dospelých, najmä v oblasti čítania a písania, matematickej gramotnosti a digitálnych zručností, a zvýšiť jeho využívanie prostredníctvom účinnej osvetly, poradenstva a motivačných stratégií zameraných na skupiny, ktoré to najviac potrebujú.
- **Flexibilita a prístup:** rozšíriť prístup prostredníctvom zvýšenia dostupnosti učenia sa prácou a efektívneho využívania IKT; zaviesť postupy na zistenie a posúdenie zručností dospelých s nízkou kvalifikáciou a poskytnúť im dostatočné príležitosti na druhú šancu, ktoré povedú k uznaniu kvalifikácie podľa rámca EQF pre tých, ktorí nemajú kvalifikáciu EQF úrovne 4.
- **Kvalita:** zlepšiť zabezpečenie kvality vrátane monitorovania a posúdenia vplyvu, zlepšiť počiatočné a kontinuálne vzdelávanie pedagógov, ktorí vzdelávajú dospelých, a zhromažďovať potrebné údaje o potrebách s cieľom účinne zacieliť a rozvrhnúť poskytovanie tohto vzdelávania.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 324, 1.12.2010, s. 5.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 1.

Závery Rady o znižovaní miery predčasného ukončenia školskej dochádzky a podpore úspechu v škole

(2015/C 417/05)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

V KONTEXTE

- cieľa stratégie Európa 2020 v oblasti vzdelávania znížiť do roku 2020 priemernú európsku mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky ⁽¹⁾ na menej ako 10 % ⁽²⁾,
- záverov Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“) ⁽³⁾,
- spoločnej správy Rady a KOMISIE na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave ⁽⁴⁾,

BERÚC DO ÚVAHY

- odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie ⁽⁵⁾,
- závery Rady z 11. mája 2010 o sociálnom rozmere vzdelávania a odbornej prípravy ⁽⁶⁾,
- závery Rady o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve: zabezpečenie optimálneho začiatku pre všetky naše deti vo svete budúcnosti ⁽⁷⁾,
- odporúčanie Rady z roku 2011 o politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky ⁽⁸⁾, najmä politický rámec uvedený v prílohe, a jeho výzvu zabezpečiť, aby členské štáty do konca roka 2012 zaviedli komplexné politiky na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, ktoré by zahŕňali preventívne, intervenčné a kompenzačné opatrenia,
- uznesenie Európskeho parlamentu z 1. decembra 2011 o boji proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky ⁽⁹⁾,
- odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí ⁽¹⁰⁾,
- parížske vyhlásenie zo 17. marca 2015 o podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerance a nediskriminácie prostredníctvom vzdelávania,

A VZHLADOM NA

- sympóziu luxemburského predsedníctva s názvom *Udržať správny smer – boj proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a podpora úspechu v škole*, ktoré sa konalo v Luxemburgu 9. – 10. júla 2015 a na ktorom sa zišli účastníci z celej EÚ v oblasti tvorby politik, výskumu a praxe s cieľom diskutovať o tejto dôležitej téme,
- konferenciu luxemburského predsedníctva o *rozmanitosti a viacjazyčnosti vo vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve*, ktorá sa konala v Luxemburgu 10. – 11. septembra 2015,
- záverečnú správu tematickej pracovnej skupiny v rámci ET 2020 o predčasnom ukončení školskej dochádzky z roku 2013 a politické poslanstvo pracovnej skupiny týkajúce sa školskej politiky z roku 2015,
- správu tematickej pracovnej skupiny v rámci ET 2020 z roku 2014 o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve, v ktorej sa navrhujú kľúčové zásady pre kvalitný rámec v tejto oblasti,

⁽¹⁾ Podiel obyvateľov vo veku 18 – 24 rokov, ktorí majú ukončené len nižšie stredné vzdelanie alebo ešte menej a ktorí už nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (Eurostat/výberové zisťovanie pracovných síl).

⁽²⁾ EUCO 13/10, PRÍLOHA I, štvrtá zarážka (s. 12).

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁽⁴⁾ Pozri stranu 25 tohto úradného vestníka.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 135, 26.5.2010, s. 2.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 175, 15.6.2011, s. 8.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 191, 1.7.2011, s. 1.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 165 E, 11.6.2013, s. 7.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

SA DOMNIEVA, ŽE

V polovici trvania stratégie Európa 2020 a strategického rámca ET 2020 a štyri roky po tom, čo Rada prijala odporúčanie o politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky ⁽¹⁾, nastal čas zhodnotiť doposiaľ dosiahnutý pokrok s cieľom revidovať, konsolidovať a zlepšiť opatrenia zamerané na zmiernenie tohto javu a na podporu úspechu v škole pre všetkých.

Od prijatia odporúčania Rady v roku 2011 boli mnohé predchádzajúce zistenia o predčasnom ukončení školskej dochádzky spresnené a doplnené prostredníctvom partnerského učenia a výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi, prostredníctvom ďalšieho výskumu a podrobnej analýzy politík prijatých na vnútroštátnej úrovni. V dôsledku skutočnosti, že predčasné ukončenie školskej dochádzky je jedným z hlavných cieľov stratégie Európa 2020, zostala táto otázka na poprednom mieste vnútroštátnych politických programov a prispelo sa tým aj k podpore vzdelávacích reforiem.

Hoci sa v znižovaní miery predčasného ukončenia školskej dochádzky dosiahol v posledných rokoch značný pokrok, ešte stále príliš veľa žiakov ukončuje vzdelávanie predčasne ⁽²⁾. Medzi členskými štátmi a v rámci nich pretrvávajú obrovské rozdiely a v mnohých krajinách stále chýbajú komplexné stratégie presadzované v odporúčaní Rady z roku 2011.

EÚ a členské štáty preto uznávajú potrebu aktívne vyvíjať úsilie s cieľom dosiahnuť – a ak je to možné, aj presiahnuť – cieľ stratégie Európa 2020.

ZDÔRAŽŇUJE, ŽE

1. Predčasné ukončenie školskej dochádzky býva dôsledkom celého radu často prepojených osobných, sociálnych, hospodárskych, kultúrnych, vzdelávacích, rodových a rodinných faktorov a je spojené so situáciami kumulatívneho znevýhodnenia, ktoré majú často pôvod v ranom detstve. Skupiny s nízkym sociálno-ekonomickým postavením sú postihnuté vo väčšej miere a miera predčasného ukončenia školskej dochádzky je obzvlášť znepokojivá v prípade určitých skupín, ako napríklad detí z migračného prostredia (vrátane nových migrantov a detí narodených v zahraničí), rómskych detí a detí s osobitnými vzdelávacími potrebami.
2. Koncepcia a kvalita vzdelávacích systémov majú takisto veľký vplyv na účasť a výkonnosť žiakov a určité systémové faktory môžu negatívne ovplyvniť pokrok v učení. Okrem toho faktory ako napríklad nepriaznivé školské prostredie, násilie a zastrasovanie, vzdelávacie prostredie, v ktorom sa žiaci necítia rešpektovaní alebo cenení, vyučovacie metódy a učebné osnovy, ktoré možno nie sú vždy najvhodnejšie, nedostatočná podpora žiakov, nedostatok kariérneho vzdelávania a poradenstva alebo zlé vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi môžu viesť žiakov k predčasnému ukončeniu štúdia.
3. V našich čoraz rozmanitejších spoločnostiach existuje naliehavá potreba inkluzívnych a koordinovaných krokov zo strany vzdelávacích a nevzdelávacích subjektov, ktoré sú zamerané na podporu spoločných hodnôt, ako sú tolerancia, vzájomný rešpekt, rovnaké príležitosti a nediskriminácia, ako aj podpora sociálnej integrácie, medzikultúrneho porozumenia a pocitu spolupatričnosti.
4. Kľúčové pre zabránenie marginalizácii a sociálnemu vylúčeniu, ako aj pre zníženie rizika extrémizmu a radikalizácie je zabezpečiť, aby každý mladý človek mal rovnaký prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu ⁽³⁾ a príležitosť naplno rozvíjať svoj potenciál bez ohľadu na individuálne, rodinné alebo rodové faktory, sociálno-ekonomické postavenie a životné skúsenosti.
5. Ukončenie vyššieho sekundárneho vzdelávania alebo odborného vzdelávania a prípravy sa zvyčajne považuje za minimálnu vstupnú kvalifikáciu pre úspešný prechod zo vzdelávania na trh práce, ako aj pre prijatie na ďalšie stupne vzdelávania a odbornej prípravy. Keďže osoby, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu, čelia vyššiemu riziku nezamestnanosti, chudoby a sociálneho vylúčenia, investície do podpory dosiahnutého vzdelania mladých ľudí môžu pomôcť prelomiť cyklus hmotnej núdze a medzigeneračného prenosu chudoby a nerovnosti.

⁽¹⁾ Spojené kráľovstvo hlasovalo proti odporúčaniu.

⁽²⁾ Podľa údajov z roku 2014 predstavuje 11,1 % osôb vo veku 18 až 24 rokov, ktoré skončili vzdelávanie a odbornú prípravu bez ukončenia vyššieho sekundárneho programu, približne 4,4 milióna mladých ľudí [zdroj: Eurostat (LFS), 2014].

⁽³⁾ Na účely týchto záverov znamená pojem *inkluzívne vzdelávanie* právo všetkých na kvalitné vzdelávanie, ktoré spĺňa základné vzdelávacie potreby a obohacuje život žiakov.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY S NÁLEŽITÝM ZRETELOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY A V ZÁVISLOSTI OD OKOLNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH ŠTÁTOV

1. Aktívne presadzovali vykonávanie odporúčania Rady z roku 2011 o politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky, a to najmä prostredníctvom:
 - a) pokračovania procesu vytvárania a vykonávania komplexných stratégií – alebo ekvivalentných integrovaných politík pozostávajúcich z preventívnych, intervenčných a kompenzačných opatrení založených na dôkazoch – ktoré sú dôsledne zakotvené vo vysokokvalitnom vzdelávaní a odbornej príprave a ktoré ťažia z trvalého politického záväzku so silným dôrazom na prevenciu;
 - b) zabezpečenia aktívnej účasti zainteresovaných strán zo všetkých relevantných oblastí (najmä vzdelávanie a odborná príprava, zamestnanosť, hospodárske záležitosti, sociálne záležitosti, zdravotníctvo, bývanie, mládež, kultúra a šport) na všetkých úrovniach a medzi nimi, ako aj dlhodobej spolupráce medzi nimi, a to na základe jasne vymedzených úloh a zodpovedností a úzkej koordinácie.
2. Popri ukazovateli predčasného ukončovania školskej dochádzky EÚ preskúmali možnosti rozvoja alebo posilnenia vnútroštátnych systémov zberu údajov, v ktorých sa pravidelne zhromažďuje široká škála informácií⁽¹⁾ o žiakoch, najmä tých, ktorí sú vystavení riziku a ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku. Takéto systémy, vzťahujúce sa na všetky úrovne a typy vzdelávania a odbornej prípravy a v plnej miere dodržiavajúce vnútroštátne právne predpisy o ochrane údajov, by mohli:
 - a) umožniť pravidelné monitorovanie pokroku vo vzdelávaní v záujme skorého odhalenia a identifikácie žiakov, ktorým hrozí predčasné ukončenie školskej dochádzky;
 - b) pomôcť vymedziť kritériá a ukazovatele na identifikáciu znevýhodnenia vo vzdelávaní;
 - c) pomôcť pochopiť dôvody predčasného ukončenia školskej dochádzky, a to aj prostredníctvom zhromažďovania názorov žiakov;
 - d) uľahčiť dostupnosť údajov a informácií na rôznych úrovniach politík a ich využitie pri riadení a monitorovaní rozvoja politík;
 - e) poskytnúť základ pre vytvorenie účinných usmernení a podporu v školách s cieľom predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky, ako aj nadväznú opatrenia pre mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu.
3. V prípade potreby zväžili stanovenie ambicióznejších národných cieľov týkajúcich sa zníženia miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, najmä ak sa existujúce ciele už dosiahli.
4. Identifikovali tie školy alebo miestne prostredia, ktoré predstavujú vysoké riziko predčasného ukončenia školskej dochádzky a vysokú mieru znevýhodnenia vo vzdelávaní a ktorým by prospela dodatočná podpora alebo zdroje.
5. Pokračovali – podľa potreby – v reforme vzdelávacích systémov a zväžili pritom celé spektrum vzdelávania a odbornej prípravy vrátane neformálneho vzdelávania a uznania úlohy práce s mládežou s cieľom posilniť štruktúrnu, pedagogickú a profesionálnu kontinuitu, ako aj kontinuitu učebných osnov, uľahčiť prechody, riešiť segregáciu a nerovnosť vo vzdelávacích systémoch a presadzovať opatrenia, ktoré podporujú pokrok a vzdelávacie výsledky žiakov a motivujú ich k dokončeniu svojho vzdelávania.
6. Zabezpečili všeobecný a rovnocenný prístup k dostupnému vysokokvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve. Kognitívne a nekognitívne zručnosti vytvorené v rámci vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve môžu deťom pomôcť naplno rozvinúť ich potenciál a poskytnúť im základy pre život a úspech v škole. Štruktúry vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve by mali podporovať tiež efektívne osvojovanie vyučovacieho jazyka alebo vyučovacích jazykov a zároveň rešpektovať kultúrnu a jazykovú rozmanitosť. Rozvíjanie pocitu spolupatričnosti a nadväzovanie bezpečných a dôverných vzťahov od raného veku detí sú rozhodujúce faktory ich ďalšieho vzdelávania a rozvoja.

⁽¹⁾ Široká škála informácií znamená predovšetkým viac informácií o:

- veku, keď dochádza k prerušeniu vzdelávania a odbornej prípravy,
- vzťahu medzi predčasným ukončením školskej dochádzky a zázkoláctvom,
- rozdieloch podľa pohlavia, akademických výsledkov alebo dosiahnutého stupňa vzdelania, pokiaľ ide o predčasné ukončenie školskej dochádzky,
- sociálno-ekonomickom zázemí, alebo sprostredkujúcich faktoroch, ako sú napríklad informácie zo susedstva,
- pôvode a/alebo materinskom jazyku žiaka.

7. Podnecovali a presadzovali („celoškolské“) prístupy k znižovaniu miery predčasného ukončovania školskej dochádzky na miestnej úrovni založené na spolupráci, napríklad prostredníctvom:
- a) poskytnutia väčšej voľnosti školám v súvislosti s otázkami riadenia, učebných osnov a pracovných metód, a to aj prostredníctvom väčšej nezávislosti sprevádzanej skutočnou zodpovednosťou;
 - b) primeraných otvorených a transparentných mechanizmov na zabezpečenie kvality a procesov plánovania a zlepšovania v školách zavedených a vykonávaných s aktívnym zapojením celej školskej komunity (vedenia škôl, učiteľov a nepedagogických pracovníkov, žiakov, rodičov a rodín);
 - c) účinných partnerstiev a medziodvetvovej spolupráce medzi školami a vonkajšími zainteresovanými stranami vrátane rôznych odborníkov, MVO, podnikov, združení, pracovníkov s mládežou, miestnych orgánov a služieb a iných zástupcov komunity všeobecne v súlade s miestnym kontextom;
 - d) spolupráce medzi školami rôznych typov a úrovní, ktoré sú umiestnené v rovnakej oblasti, ako aj nadväzovania kontaktov a medziprofesijných vzdelávacích komunít na regionálnej, celoštátnej a medzinárodnej úrovni s cieľom podporovať výmenu osvedčených postupov;
 - e) excelentnosti v oblasti riadenia a vedenia škôl, napríklad zlepšením postupov náboru a príležitostí kontinuálneho profesijného rozvoja pre vedenie škôl;
 - f) kultúru podpory a spolupráce medzi žiakmi, rodičmi, rodinami a zamestnancami škôl s cieľom posilniť u mladých ľudí ich stotožnenie sa so školským systémom, zvýšiť ich motiváciu učiť sa a nabádať ich na účasť na rozhodovacích procesoch založených na spolupráci;
 - g) podpory škôl pri oslovovaní všetkých rodičov a rodín nad rámec formálnych požiadaviek na účasť a pri budovaní kultúry vzájomnej dôvery a rešpektu, v rámci ktorej by sa rodičia a rodina cítili v škole vítaní a zapojení do vzdelávania svojich detí;
 - h) mechanizmov na včasné odhaľovanie znakov neúčasti, ako napríklad pravidelné absencie alebo problémy so správaním;
 - i) systematických podporných rámcov pre žiakov, ktorým hrozí predčasné ukončenie školskej dochádzky, vrátane mentorstva, poradenstva a psychologické podpory, ako aj možnosti ďalšej podpory žiakov, ktorých materinský jazyk alebo materinské jazyky nie sú vyučovacím jazykom;
 - j) poskytovania širokej škály dostupných činností mimo rámca učebných osnov a mimoškolských činností – napríklad v športe, umení, dobrovoľníckej činnosti alebo mládežníckej práci – ktoré môžu dopĺňať vzdelávacie skúsenosti, ako aj zvýšiť účasť žiakov, ich motiváciu a pocit spolupatričnosti.
8. Preskúmali potenciál individuálnejších foriem vyučovania a učenia sa, ktoré sa zameriavajú na žiakov, a to aj pomocou digitálnych zdrojov, ako aj použitím rôznych metód hodnotenia, napríklad formatívneho hodnotenia, pričom budú všetkých žiakov nabádať, aby mali vysoké očakávania, a budú podporovať ich prístup k základným zručnostiam a vedomostiam, ktoré ich najlepšie pripravujú na budúcnosť ⁽¹⁾.
9. S náležitým ohľadom na inštitucionálnu autonómiu zabezpečili, aby počiatočné vzdelávanie učiteľov a kontinuálny odborný rozvoj poskytl učiteľom, školiteľom, vedúcim pracovníkom, odborníkom v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a iným zamestnancom škôl zručnosti, kompetencie a základné vedomosti potrebné na pochopenie a riešenie znevýhodnenia vo vzdelávaní a možných rizikových faktorov, ktoré by mohli viesť k neúčasti alebo predčasnému ukončeniu školskej dochádzky. Takéto zručnosti, kompetencie a vedomosti by sa mohli vzťahovať na otázky, ako sú stratégie riadenia a rozmanitosti v triede, budovanie vzťahov, riešenie konfliktov, techniky predchádzania šikanovaniu a kariérne vzdelávanie a poradenstvo.
10. Zabezpečili, aby boli pre všetkých žiakov dostupné kariérne vzdelávanie a poradenstvo, pružnejšie prepojenia a vysokokvalitné odborné vzdelávanie a príprava rovnakej hodnoty ako všeobecné vzdelávanie.
11. Poskytli prístup k vysokokvalitným programom „druhej šance“ a iným možnostiam opätovného začlenenia všetkých mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku, do bežného vzdelávania a zabezpečili, aby všetky takto získané vedomosti, zručnosti a kompetencie, a to aj prostredníctvom neformálneho a informálneho vzdelávania, boli validované v súlade s odporúčaním Rady z roku 2012 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Na účely týchto záverov pojem *formatívne hodnotenie* znamená opatrenia používané na presnú identifikáciu potrieb žiakov a na poskytovanie včasnej a kontinuálnej spätnej väzby ako súčasť procesu učenia sa.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012, s. 1.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY

1. V maximálnej miere využívali príležitosti dostupné v rámci strategického rámca ET 2020 a prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie vrátane možnosti posilnenia partnerského učenia a v prípade potreby zadávania výskumu a štúdií s cieľom posilniť tvorbu politík na základe dôkazov a vytvoriť a šíriť príklady úspešnej praxe.
2. Využívali možnosti financovania, ktoré ponúkajú nástroje EÚ, ako sú program *Erasmus+*, Európsky sociálny fond a Európsky fond pre strategické investície⁽¹⁾, na podporu opatrení zameraných na zníženie miery predčasného ukončovania školskej dochádzky ako súčasť komplexných politík a na podporu spolupráce na školách a v súvislosti s nimi.
3. Naďalej prostredníctvom výskumu a partnerského učenia identifikovali príklady najúčinnějších postupov v oblasti spolupráce na školách a na miestnej úrovni zameraných na zmiernenie znevýhodnenia vo vzdelávaní, znižovanie miery predčasného ukončovania školskej dochádzky a zabezpečenie inkluzívnejšieho vzdelávania. Zabezpečili rozsiahle šírenie takýchto postupov medzi odborníkmi z praxe a zainteresovanými stranami v školách, najmä prostredníctvom komunity eTwinning a portálu School Education Gateway.

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

1. Pokračovala v sledovaní a šírení informácií o vývoji v členských štátoch a pravidelne podávala správy o dosiahnutom pokroku, pokiaľ ide o cieľ stratégie *Európa 2020* a vykonávanie stratégií členských štátov alebo ekvivalentných integrovaných politík týkajúcich sa predčasného ukončovania školskej dochádzky v kontexte európskeho semestra a mechanizmov podávania správ ET 2020, a to aj prostredníctvom monitoru vzdelávania a odbornej prípravy (Education and Training Monitor).
2. Ďalej rozvíjala spoluprácu s výskumnými pracovníkmi, členskými štátmi, príslušnými zainteresovanými stranami, sieťami a organizáciami s cieľom podporiť vykonávanie národných politík a politík EÚ týkajúcich sa predčasného ukončovania školskej dochádzky.
3. Posilnila spoluprácu v tejto oblasti s príslušnými medzinárodnými organizáciami ako OECD v spolupráci s členskými štátmi.
4. Pripomínala dôležitosť zachovávanía dôrazu na inkluzívne vzdelávanie a zníženie miery predčasného ukončovania školskej dochádzky v kontexte plánovaného preskúmania programu *Erasmus+* v polovici jeho trvania.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1017 z 25. júna 2015 o Európskom fonde pre strategické investície, Európskom centre investičného poradenstva a Európskom portáli investičných projektov a o zmene nariadení (EÚ) č. 1291/2013 a (EÚ) č. 1316/2013 (Ú. v. EÚ L 169, 1.7.2015, s. 1).

Závery Rady o kultúre vo vonkajších vzťahoch EÚ so zameraním na kultúru v rámci rozvojovej spolupráce

(2015/C 417/06)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

1. PRIPOMÍNAJÚC, že v článku 167 ods. 3 a 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa Únia a jej členské štáty vyzývajú, aby podporovali spoluprácu s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti kultúry, a Únia sa vyzýva, aby zohľadnila kultúrne aspekty vo svojej činnosti podľa iných ustanovení zmlúv, najmä s cieľom rešpektovať a podporovať rozmanitosť svojich kultúr;
2. ZDÔRAZŇUJÚC, že kultúra vo vonkajších vzťahoch EÚ, a to aj v rámci rozvojovej spolupráce, je jednou z priorít európskeho programu pre kultúru ⁽¹⁾ a následných pracovných plánov Rady pre kultúru ⁽²⁾, a že spolupráca naprieč sektormi je dôležitá pre zvýšenie súdržnosti medzi rôznymi politikami, ako sa to zdôraznilo vo viacerých nedávno prijatých záveroch Rady ⁽³⁾;
3. BERÚC DO ÚVAHY, že v súlade s článkom 208 ZFEÚ sa politika Únie v oblasti rozvojovej spolupráce vykonáva v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie a že politika Únie v oblasti rozvojovej spolupráce a politiky členských štátov v tejto oblasti sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú;
4. PRIPOMÍNAJÚC, že Organizácia Spojených národov prijala program udržateľného rozvoja do roku 2030 ⁽⁴⁾, ktorý obsahuje explicitné odkazy na kultúru vo viacerých svojich cieľoch, ako aj závery Rady zo 16. decembra 2014 o transformačnom programe na obdobie po roku 2015 ⁽⁵⁾, v ktorých sa uznáva, že kultúra, vrátane svetového kultúrneho dedičstva a kreatívnych odvetví, môže zohrávať dôležitú úlohu pri dosahovaní inkluzívneho a udržateľného rozvoja;
5. ZDÔRAZŇUJÚC, že EÚ sa riadi univerzálnosťou, nedeliteľnosťou, vzájomným prepojením a vzájomnou závislosťou všetkých ľudských práv, či už občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych alebo kultúrnych ⁽⁶⁾;
6. PRIPOMÍNAJÚC, že EÚ a jej členské štáty pristúpili k Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005 – a teda sa zaviazali k jeho vykonávaniu –, v ktorom sa zdôrazňuje okrem iného potreba zapojiť kultúru ako strategický prvok do rozvojových politík, a že kultúrnu rozmanitosť možno chrániť a podporovať, len ak sú zaručené ľudské práva a základné slobody;

JE PRESVEDČENÁ, že kultúra musí tvoriť súčasť strategického a prierezového prístupu k vonkajším vzťahom a rozvojovej spolupráci EÚ vzhľadom na jej zásadnú schopnosť posilňovať tieto politiky prispievaním k budovaniu dlhodobých vzťahov založených na medziludských kontaktoch, vzájomnom porozumení, dôvere a dôveryhodnosti;

SO ZRETELOM na príslušné oblasti právomoci Európskej únie a členských štátov, ako aj zásadu subsidiarity;

ZDÔRAZŇUJE NASLEDOVNÉ:

Pokiaľ ide o kultúru v oblasti vonkajších vzťahov EÚ

7. S cieľom využiť potenciál kultúry ako významnej súčasti vonkajších vzťahov je nevyhnutné ísť nad rámec propagácie rozmanitosti európskych kultúr a zamerať sa na vytvorenie nového ducha dialógu, vzájomné

⁽¹⁾ Schválený uznesením Rady zo 16. novembra 2007 o európskom programe pre kultúru (Ú. v. EÚ C 287, 29.11.2007, s. 1).

⁽²⁾ Najnovším je pracovný plán pre kultúru (2015 – 2018) (Ú. v. EÚ C 463, 23.12.2014, s. 4).

⁽³⁾ Najnovšie sú závery Rady z 26. novembra 2012 o správe kultúry (Ú. v. EÚ C 393, 19.12.2012, s. 8).

⁽⁴⁾ Na samite OSN pre udržateľný rozvoj (New York, 25. – 27. septembra 2015) bol prijatý program udržateľného rozvoja do roku 2030 („Transformujeme náš svet“) vrátane jednotného súboru globálnych cieľov v oblasti udržateľného rozvoja (SDG), ktorý nahradí miléniové rozvojové ciele (MDG), <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

⁽⁵⁾ 16716/14.

⁽⁶⁾ Usmernenia EÚ v oblasti ľudských práv týkajúce sa slobody prejavu online a offline (9647/14).

načúvanie a učenie sa, budovanie spoločných kapacít a globálnu solidaritu ⁽¹⁾, ako sa odporúča v prípravnej akcii týkajúcej sa kultúry vo vonkajších vzťahoch EÚ ⁽²⁾ a v správe o kultúre a vonkajších vzťahoch s Čínou ⁽³⁾.

8. Je však potrebné lepšie koordinovať úsilie smerom k strategickému európskemu prístupu zameranému na konzistentné a súdržné začleňovanie kultúry do vonkajších vzťahov EÚ a prispievajúcemu ku komplementárnosti činností Únie s činnosťami členských štátov. Takýto prístup by okrem iného zahŕňal tematické a geografické priority, realistické ciele a výsledky, cieľové skupiny, spoločné záujmy a iniciatívy, ustanovenia o financovaní, účasť občanov a spôsoby vykonávania.
9. Strategický prístup na úrovni EÚ by zároveň umožnil, aby sa súčasné výzvy, ako napríklad migračná kríza, radikalizácia a xenofóbia, ničenie a ohrozovanie kultúrneho dedičstva a nedovolené obchodovanie s predmetmi kultúrnej hodnoty, riešili účinnejšie.

Pokiaľ ide o kultúru v rámci rozvojovej spolupráce

10. Podpora súdržnosti politík je osobitne významná z hľadiska rozvojovej spolupráce, a to vzhľadom na dôležitú úlohu, ktorú členské štáty a EÚ zohrávajú v tejto oblasti, a tiež so zreteľom na program udržateľného rozvoja do roku 2030.
11. Kultúra je základnou zložkou ľudskej, sociálnej, hospodárskej a environmentálnej dimenzie rozvoja, a preto je kľúčovým prvkom udržateľného rozvoja, keďže:
 - dynamické kultúrne a kreatívne sektory, vrátane kultúrneho dedičstva, v partnerských krajinách môžu prispievať k znižovaniu chudoby, pretože sú významnými katalyzátormi rastu, zamestnanosti, sociálnej súdržnosti a miestneho rozvoja,
 - kultúra, ako aj podpora a rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti, zohrávajú dôležitú úlohu pri predchádzaní konfliktom, budovaní mieru a zmierovaní v konfliktných a postkonfliktných zónach,
 - medzikultúrny dialóg podporuje lepšie porozumenie a uľahčuje nadviazať intenzívnejšie partnerstvá medzi zainteresovanými stranami,
 - nezávislé kultúrne a mediálne odvetvie je základnou podmienkou pre slobodu presvedčenia a prejavu, kultúrnu rozmanitosť, aktívne demokratické občianstvo a udržateľný demokratický rozvoj,
 - prijatie špecifických stratégií v oblasti kultúry a rozvojovej spolupráce vedie k účinnejším a udržateľnejším opatreniam vo veľkom počte sektorov.
12. Na to, aby sa úplne využil rozsiahly potenciál kultúry pre rozvojovú spoluprácu, by sa však mal vypracovať integrovanejší prístup, ktorý by zahŕňal uplatňovanie kultúrneho rozmeru v rozvojových programoch a vhodnú podporu subjektov v oblasti kultúry, prednostne na dlhodobejšom základe než vo forme jednorazových intervencií.
13. Takýto prístup by mohol byť založený okrem iného na týchto prvkoch:
 - uznávanie hodnoty kultúry ako takej a ako nositeľa rozvojovej spolupráce,
 - vymedzenie, na základe spoločného chápania súdržnosti a konzistencie, praktických spôsobov, ako zvýrazniť kultúrny rozmer pri príprave sektorových rozvojových programov,
 - podpora štruktúrovaného a dlhodobého rozvoja kultúrnych a kreatívnych sektorov v partnerských krajinách, najmä pokiaľ ide o budovanie kapacít, riadenie kultúry a systémy duševného vlastníctva,
 - posilnenie úsilia na ochranu a zachovanie svetového hmotného a nehmotného kultúrneho a prírodného dedičstva,

⁽¹⁾ Tiež v súlade s uznesením Európskeho parlamentu z 12. mája 2011 o kultúrnych rozmeroch vonkajšej činnosti EÚ.

⁽²⁾ Prípravná akcia „Kultúra vo vonkajších vzťahoch EÚ“, ktorú inicioval Európsky parlament v roku 2012, sa uskutočnila v rokoch 2012 až 2013 s cieľom podporiť prebiehajúce úvahy a rozvoj v oblasti politiky na posilnenie úlohy kultúry vo vonkajších vzťahoch a podporiť ďalšiu prácu v tejto oblasti. Záverečná správa bola uverejnená v roku 2014, <http://cultureinexternalrelations.eu/main-outcomes/>.

⁽³⁾ Stratégia pre vzťahy medzi EÚ a Čínou v oblasti kultúry. Správa expertnej skupiny pre oblasť kultúry a vonkajších vzťahov – Čína (november 2012).

- presadzovanie úlohy vzdelávania pri posilňovaní pluralizmu, nediskriminácie, tolerance, spravodlivosti, solidarity a rovnosti medzi mužmi a ženami,
- stanovenie realistického počtu prioritných línií, ktoré možno pravidelne preskúmať s cieľom mať jasnú predstavu o výsledkoch projektov a ich príspevku k udržateľnému rozvoju a zníženiu chudoby, ako aj k sociálnej súdržnosti, rastu a zamestnanosti,
- komplementárnosť medzi existujúcimi programami a schémami a nástrojmi financovania Únie, členských štátov a iných aktérov a prípadne zvýšenie príležitostí na podporu príslušných kultúrnych iniciatív,
- prístup zdola nahor, ktorý stimuluje národnú a miestnu zodpovednosť, zapája partnerské krajiny a angažuje všetky zainteresované strany, najmä MVO, občiansku spoločnosť a súkromný sektor.

14. Vzhľadom na budúce vykonávanie a monitorovanie cieľov udržateľného rozvoja programu 2030 ⁽¹⁾ je osobitne dôležité reagovať rýchlo, aby sa zabezpečilo, že kultúra sa dostatočne zohľadní a bude môcť v tejto súvislosti plniť svoju úlohu.

PRETO VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY:

15. sa zúčastňovali činnosti *ad hoc* pracovnej skupiny, ktorú bude viesť Luxembursko. Táto skupina bude prispievať k príprave konkrétneho, podloženého, spoločného a dlhodobého prístupu ku kultúre a rozvojovej spolupráci.

S cieľom podporiť súdržnosť opatrení medzi príslušnými aktérmi na mieste bude táto skupina zhromažďovať a vymieňať si najlepšie postupy týkajúce sa kultúry a rozvojovej spolupráce a skúmať empirické dôkazy vplyvu kultúry na rozvoj.

Skupina sa bude stretávať v počiatočnom období 2016 – 2017, bude mať neformálny charakter a dobrovoľnú účasť. Bude otvorená pre aktérov zo sektora kultúry aj rozvoja, najmä pre členské štáty (predovšetkým súčasné a budúce predsedníctva Rady), Komisiu, Európsky parlament, relevantné medzinárodné organizácie pôsobiace v oblasti rozvoja a kultúry, partnerské krajiny, externých partnerov, najmä národné kultúrne inštitúty EÚ (EUNIC), ako aj platformy občianskej spoločnosti a MVO.

Výsledky práce tejto pracovnej skupiny sa predkladajú príslušným prípravným orgánom Rady, najmä v oblasti kultúry a rozvojovej spolupráce.

A VYZÝVA KOMISIU, ABY:

16. posilnila kultúru ako osobitný rozmer intervencie v rozvojovej spolupráci,
17. vypracovala a predložila – spoločne s vysokou predstaviteľkou Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku – Rade strategickejší prístup ku kultúre vo vonkajších vzťahoch na základe zásad uvedených vyššie, ktorý by okrem iného podporoval umeleckú slobodu, slobodu kultúrneho prejavu a rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti a kultúrneho dedičstva.

⁽¹⁾ Najmä ciele č. 4 (úloha 4.7), 8 (úloha 8.9), 11 (úloha 11.4) a 12 (úloha 12.b).

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, ktorými sa mení pracovný plán pre kultúru (2015 – 2018), pokiaľ ide o prioritu týkajúcu sa medzikultúrneho dialógu

(2015/C 417/07)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

PRIPOMÍNAJÚC závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o pracovnom pláne pre kultúru (2015 – 2018) ⁽¹⁾,

VZHLADOM NA závery Európskej rady z októbra 2015 ⁽²⁾, v ktorých sa uvádza, že riešenie migračnej a utečeneckej krízy je spoločnou povinnosťou, ktorá si vyžaduje komplexnú stratégiu a dlhodobé rozhodné úsilie v duchu solidarity a zodpovednosti,

ZDÔRAZŇUJÚC, že po zabezpečení okamžitých potrieb migrantov a utečencov sa treba zamerať na ich sociálnu a hospodársku integráciu,

ZDÔRAZŇUJÚC, že kultúra a umenie zohrávajú svoju úlohu v procese integrácie utečencov, ktorým bude priznaný štatút azylanta, keďže im môžu pomôcť lepšie pochopiť ich nové prostredie a jeho interakciu s ich vlastným sociálno-kultúrnym zázemím, čím prispievajú k budovaniu súdržnejšej a otvorenejšej spoločnosti,

PRIPOMÍNAJÚC, že medzikultúrny dialóg môže pomôcť k užším vzťahom medzi jednotlivcami a národmi a prispieť k predchádzaniu konfliktov a k procesu zmierenia ⁽³⁾, ako aj to, že sa naň od roku 2002 zameriava európska spolupráca v oblasti kultúry a v súčasnosti je prioritnou oblasťou pracovného plánu pre kultúru (2015 – 2018),

SÚHLASIA, v súvislosti s migračnou a utečeneckou krízou a s cieľom podporiť inkluzívnu spoločnosť založenú na kultúrnej rozmanitosti, s touto zmenou pracovného plánu pre kultúru (2015 – 2018) prostredníctvom úpravy priority D3a) týkajúcej sa medzikultúrneho dialógu:

Priorita D: Podpora kultúrnej rozmanitosti, kultúry vo vonkajších vzťahoch EÚ a mobility

Európsky program pre kultúru: Kultúrna rozmanitosť a medzikultúrny dialóg (3.1), Kultúra ako dôležitý prvok v medzinárodných vzťahoch (3.3)

Stratégia Európa 2020: Udržateľný a inkluzívny rast (priority 2 a 3), Použitie nástrojov vonkajšej politiky EÚ

Aktéri	Tematické oblasti	Nástroje a pracovné metódy (aj v prípade medziodvetvových)	Očakávané výsledky a orientačný kalendár
Komisia/členské štáty	a) Medzikultúrny dialóg V súvislosti s migračnou a utečeneckou krízou preskúmať spôsoby, ktorými môžu kultúra a umenie pomôcť spájať jednotlivcov a národy, zvyšovať ich účasť na kultúrnom a spoločenskom živote a podporovať medzikultúrny dialóg a kultúrnu rozmanitosť. Vytvoria sa prepojenia s ďalšími integračnými sieťami a databázami na úrovni EÚ ⁽¹⁾.	OMK Experti zhodnotia politiky a existujúce osvedčené postupy týkajúce sa medzikultúrneho dialógu ⁽²⁾ s osobitným zameraním na integráciu migrantov a utečencov do spoločnosti prostredníctvom umenia a kultúry.	2016 Príručka osvedčených postupov.

⁽¹⁾ Napríklad európskym webovým sídlom o integrácii: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/pratiques-dintegration>.

⁽²⁾ Prehľad existujúcich politík a postupov na podporu kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu možno nájsť v správe OMK z roku 2014 o úlohe verejných umeleckých a kultúrnych inštitúcií pri podpore kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu: http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 463, 23.12.2014, s. 4.

⁽²⁾ EUCO 26/15.

⁽³⁾ Závery Rady o presadzovaní kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu vo vonkajších vzťahoch Únie a jej členských štátov (Ú. v. EÚ C 320, 16.12.2008, s. 10).

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o preskúmaní uznesenia z roku 2011 o zastúpení členských štátov EÚ v Nadačnej rade Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) a o koordinácii pozície EÚ a jej členských štátov pred zasadnutiami WADA

(2015/C 417/08)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV,

PRIPOMÍNAJÚC:

Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o zastúpení členských štátov EÚ v Nadačnej rade Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) a o koordinácii pozície EÚ a jej členských štátov pred zasadnutiami WADA, a najmä skutočnosť, že skúsenosti získané z uplatňovania tohto uznesenia sa majú preskúmať do 31. decembra 2015 ⁽¹⁾.

BERÚC NA VEDOMIE:

Rokovania na neformálnom zasadnutí ministrov pre šport zo 6. – 7. júla 2015 v Luxemburgu, počas ktorého prebehla výmena názorov na uplatňovanie uznesenia.

SÚHLASIA S TÝM, ŽE:

Systém zastúpenia a dohody o koordinácii, ako sa uvádza v uznesení z roku 2011 by mali zostať v platnosti.

UZNÁVAJÚ, ŽE TIETO PRVKY BY SA MALI POSILNIŤ:

- pravidelnejšie zapájanie predsedníctva Rady na zasadnutiach Rady Európy (vrátane zasadnutí výboru CAHAMA) a agentúry WADA,
- systematickejšie príspevky Komisie pri príprave návrhu mandátu EÚ k otázkam v právomoci EÚ,
- zvyšovanie vedeckej expertízy v rámci členských štátov a predsedníctva Rady, napríklad využitím existujúcej neformálnej siete expertov,
- zlepšenie koordinačných zasadnutí *ad hoc* a koordinačných zasadnutí na mieste, ako aj prípravy na zasadnutia orgánov verejnej moci,

SÚHLASIA S TÝM, ŽE:

Rada a zástupcovia vlád členských štátov zasadajúcich v Rade do 31. decembra 2018 opätovne preskúmajú skúsenosti získané z ďalšieho uplatňovania uznesenia z roku 2011 a zvažia, či sú potrebné nejaké úpravy mechanizmov, ktoré sa ním zavádzajú.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 7.

Závery Rady o podpore motorických schopností a pohybových a športových aktivít pre deti ⁽¹⁾

(2015/C 417/09)

RADA EÚ A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

I. PRIPOMÍNAJÚC POLITICKÉ SÚVISLOSTI, KTORÉ SA UVÁDZAJÚ V PRÍLOHE, AKO AJ:

1. Závery Rady z 27. novembra 2012 o podpore zdraviu prospešných pohybových aktivít (HEPA) ⁽²⁾, v ktorých sa zdôraznilo, že „*pohybové aktivity sú vďaka osahu, ktorý predstavujú z hľadiska prevencie, liečby a rehabilitácie, prínosom v každom veku*“.
2. Odporúčanie Rady z 26. novembra 2013 o podpore zdraviu prospešných pohybových aktivít vo všetkých sektoroch ⁽³⁾, v ktorých sa členské štáty vyzvali, aby vypracovali medzisektorové politiky a integrované stratégie zahŕňajúce šport, vzdelávanie, zdravie, dopravu, životné prostredie, územné plánovanie a ostatné sektory, a v ktorých sa zdôraznilo, že „*telesná výchova v škole má potenciál byť účinným nástrojom na zvýšenie povedomia o dôležitosti zdraviu prospešných pohybových aktivít, pričom školy by bolo možné jednoducho a účinne osloviť, aby v tejto súvislosti vykonávali príslušné opatrenia*“.
3. Druhý pracovný plán Európskej únie pre šport (2014 – 2017) ⁽⁴⁾ prijatý 21. mája 2014, v rámci ktorého sa zdraviu prospešné pohybové aktivity spolu so vzdelávaním a odbornou prípravou v športe stanovili za prioritné témy spolupráce EÚ v oblasti športu a zároveň sa zriadila skupina odborníkov pre HEPA, ktorej cieľom je navrhnúť odporúčania na podporu telesnej výchovy na školách vrátane motorických schopností v ranom detstve a vytvoriť hodnotnú súčinnosť so športovým sektorom, miestnymi orgánmi a súkromným sektorom.

II. UZNÁVAJÚ, ŽE:

4. Medzinárodné spoločenstvo už dávno uznalo, že hra a odpočinok sú dôležité v živote každého dieťaťa. V Dohovore OSN o právach dieťaťa (UNCRC) z roku 1989 sa v článku 31 konkrétne uvádza, že „*štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa na odpočinok a voľný čas, na účasť na hre a oddychovej činnosti zodpovedajúcej jeho veku, ako aj na slobodnú účasť na kultúrnom živote a umeleckej činnosti*.“ Všetky činnosti určené pre deti vrátane športových aktivít a telesnej výchovy sa musia vykonávať vždy v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa.
5. V usmerneniach EÚ o fyzickej aktivite ⁽⁵⁾ sa zdôrazňuje, že každodenná rutina malých detí sa v ostatných rokoch z dôvodu nových spôsobov trávenia voľného času (TV, internet, videohry, smartfóny atď.) zmenila, čo má za následok stále menej pohybových aktivít. Tento trend možno okrem toho vysvetliť aj nedostatkom času, sociálnymi alebo finančnými obmedzeniami, zmenami životného štýlu alebo nedostatkom vhodných športových zariadení v okolí. V usmerneniach EÚ sa zdôrazňuje, že existujú značné obavy, že sedavé činnosti prevážili nad pohybovými aktivitami detí a mládeže.
6. Pohybová aktivita detí sa za posledných dvadsať rokov znížila, aj napriek ich všeobecnému sklonu byť fyzicky aktívne. Táto zmena sa u detí prekrýva so zvyšujúcou sa mierou nadváhy a obezity a zdravotných problémov alebo telesného postihnutia, akými sú muskuloskeletálne poruchy. Podľa odhadov Iniciatívy Svetovej zdravotníckej organizácie na kontrolu obezity u detí (Childhood Obesity Surveillance Initiative COSI) asi 1 z 3 detí v EÚ vo veku 6 – 9 rokov trpelo v roku 2010 nadváhou alebo obezitou ⁽⁶⁾. Ide o znepokojujúci nárast od roku 2008, keď sa odhadovalo 1 zo 4 detí ⁽⁷⁾. V priemyselne rozvinutých krajinách sa výskyt nadváhy a obezity u detí mladších ako

⁽¹⁾ Deťmi sa v týchto záveroch rozumejú deti vo veku 0 – 12 rokov.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 393, 19.12.2012.⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 354, 4.12.2013.⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 183, 14.6.2014.⁽⁵⁾ Usmernenia EÚ o fyzickej aktivite: odporúčané politické opatrenia na podporu fyzickej aktivity posilňujúcej zdravie (2008), ktoré predsedníctvo uvítalo vo svojich záveroch z neformálneho zasadnutia ministrov EÚ zodpovedných za šport. http://ec.europa.eu/sport/library/doc/c1/pa_guidelines_4th_consolidated_draft_en.pdf.⁽⁶⁾ Akčný plán EÚ pre detskú obezitu na obdobie 2014 – 2020 (http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf).⁽⁷⁾ KOM(2005)0637.

5 rokov zvýšil z 8 % v roku 1990 na 12 % v roku 2010 a očakáva sa, že do roku 2020 dosiahne 14 % ⁽⁸⁾. Nedostatok pohybovej aktivity má negatívne účinky aj na systémy zdravotnej starostlivosti a hospodárstvo ako celok. Odhaduje sa, že asi 7 % národných rozpočtov krajín EÚ určených na zdravotníctvo sa každoročne využije na choroby súvisiace s obezitou ⁽⁹⁾.

7. V záujme predchádzania týmto zdravotným a vývojovým problémom u detí sa všetky deti (vrátane detí so zdravotným postihnutím) musia viesť k tomu, aby boli pohybovo aktívne. Roky vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (VSRD) sú dôležité, pretože v tomto období sa vyvíjajú kľúčové zručnosti. Deti si prostredníctvom hrania a pohybových aktivít osvojujú a precvičujú zručnosti, ktoré budú potrebovať počas celého života. Toto učenie nazývané rozvoj motorickej schopnosti nie je vždy prirodzené. Preto je veľmi dôležitá podpora informovanosti a vytváranie možností pre deti byť pohybovo aktívne.
8. WHO identifikovala nedostatočnú pohybovú aktivitu ako štvrtý hlavný rizikový faktor predčasného úmrtia a chorôb vo všeobecnosti ⁽¹⁰⁾. Prínosy pohybovej aktivity sú dobre známe. Pohybová aktivita je jeden z najúčinnějších spôsobov prevencie neprenosných chorôb, boja proti obezite a udržania zdravého životného štýlu ⁽¹¹⁾. Čoraz viac je aj dôkazov o pozitívnej korelácii medzi cvičením a duševným zdravím a kognitívnymi procesmi ⁽¹²⁾.

Správy WHO ⁽¹³⁾ preukázali, že zapojením sa do pravidelnej miernej až intenzívnej športovej alebo pohybovej aktivity ⁽¹⁴⁾ (aspoň 60 minút denne pre deti školského veku a 3 hodiny pre deti v rámci VSRD) sa vytvára dlhodobý sklon k pohybovej aktivite, ktorý sa počas dospievania a dospelosti zvyšuje ⁽¹⁵⁾. Štúdiami sa tiež dokázalo, že deti, ktoré začínajú cvičiť v ranom veku, majú tendenciu dosahovať lepšie akademické výsledky, majú menej problémov, pokiaľ ide o správanie a disciplínu, a v triede sú schopné dlhšie sa sústrediť ako ich spolužiaci ⁽¹⁶⁾.

9. V tomto kontexte zohráva mimoriadne dôležitú úlohu prostredie vzdelávania, pretože deti sa do pohybových aktivít a športu zapájajú v škole. Školy a učitelia spolu s pedagógmi v prostredí VSRD a športových klubov z tohto dôvodu sprostredkujú pohybové aktivity pre deti. Dôležitú úlohu z pohľadu detí zohrávajú aj rodičia, rodina a širšia komunita.
10. Podľa odborníkov by vhodné pohybové aktivity detí do veku 12 rokov mali byť organizované podľa vekových skupín ⁽¹⁷⁾. Aktivity v rámci VSRD a základnej školy zahŕňajú štruktúrované a neštruktúrované činnosti, ktoré deťom pomáhajú rozvíjať zručnosti ako behanie, skákanie alebo hádzanie.

⁽⁸⁾ www.toybox-study.eu

⁽⁹⁾ Akčný plán EÚ pre detskú obezitu na obdobie 2014 – 2020.

⁽¹⁰⁾ Globálne odporúčania týkajúce sa pohybových aktivít v záujme zdravia, WHO, 2010.

⁽¹¹⁾ Lee IM, Shiroma EJ, Lobelo F, Puska P, Blair SN, Katzmarzyk PT, Lancet Physical Activity Series Working Group: Effect of physical activity on major non-communicable disease worldwide (Účinok pohybovej aktivity na najčastejšie neprenosné ochorenia vo svete: analýza záťaže ochorení a strednej dĺžky života). Jul. Lancet 2012.

⁽¹²⁾ Strong, WB, RM Malina, CJR Blimkie, SR Daniels, RK Dishman, B Gutin, AC Hergenroeder, A Must, PA Nixon, JM Pivarnik, T Rowland, S Trost, F Trudeau.: Evidence Based Physical Activity for School-Age Youth (Pohybová aktivita pre deti školského veku založená na dôkazoch). The Journal of Pediatrics (Pediatrický žurnál) 2005. 146(6): s. 732 – 737.

Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych služieb USA. Usmernenia o pohybovej aktivite, správa poradného výboru z roku 2008. (<http://www.health.gov/paguidelines/Report/pdf/CommitteeReport.pdf>)

Štúdiá univerzity Saint-Gallen z roku 2011.

⁽¹³⁾ Globálne odporúčania týkajúce sa pohybových aktivít v záujme zdravia. Svetová zdravotnícka organizácia 2010. (http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44399/1/9789241599979_eng.pdf),

Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych služieb USA. Usmernenia o pohybovej aktivite, správa poradného výboru z roku 2008. (<http://www.health.gov/paguidelines/Report/pdf/CommitteeReport.pdf>),

Štúdiá univerzity Saint-Gallen z roku 2011.

⁽¹⁴⁾ Napr. Ministerstvo zdravotníctva a starostlivosti: Národné usmernenia o pohybovej aktivite pre Austrálčanov. Canberra: Austrálsky zväz 2014; alebo Usmernenia Spojeného kráľovstva o pohybovej aktivite a ministerstvo zdravotníctva v Anglicku: usmernenia o pohybovej aktivite pre deti (do päť rokov) (<http://www.nhs.uk/Livewell/fitness/Pages/physical-activity-guidelines-for-children.aspx>).

⁽¹⁵⁾ G.J. Welk, J.C. Eisenmann, et J. Dolman, „Health-related physical activity in children and adolescents: A bio-behavioural perspective“ (Zdraviu prospešná pohybová aktivita u detí a adolescentov: bio-behaviorálne hľadisko), The handbook of physical education, ed. D. Kirk, D. Macdonald and M. O'Sullivan, Londýn: Sage Publications Ltd., 2006, s. 665 – 684.

⁽¹⁶⁾ Pohybová aktivita môže posilniť schopnosť detí sústrediť sa <http://www.sciencedaily.com/releases/2009/03/090331183800.htm> and „The Association between school-based physical activity, Including Physical education and academic performance“ U.S., Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych služieb USA, júl 2010. http://www.cdc.gov/healthyyouth/health_and_academics/pdf/pa-pe_paper.pdf.

⁽¹⁷⁾ Kategórie navrhnuté v kanadskom koncepte dlhodobého športového rozvoja.

11. Niektoré členské štáty už do rozličnej miery vypracovali rôzne národné stratégie zamerané na rozvoj motorických schopností v ranom detstve a pohybové a športové aktivity pre deti do 12 rokov, a to väčšinou v spolupráci so sektorom športu a športovými klubmi či federáciami ⁽¹⁸⁾.
12. Skupina odborníkov pre zdravie prospešné pohybové aktivity (HEPA XG) v rámci svojho mandátu navrhla v júni 2015 súbor odporúčaní na podporu telesnej výchovy v školách vrátane motorických schopností v ranom detstve.

III. VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

13. Zvážili vykonávanie medziodvetvových politík – okrem iného so sektormi vzdelávania, mládeže a zdravotníctva – zameraných na podporu vzdelávania v oblasti pohybovej aktivity a motorických schopností v ranom detstve, pričom sa zohľadnia predovšetkým tieto odporúčania HEPA XG:
 - Zvyšovať informovanosť o tom, že obdobie pred nástupom do predškolského zariadenia a školy je obdobím potenciálnej príležitosti na podporu pohybovej aktivity u detí, konkrétne rozvojom základných motorických schopností a fyzickej gramotnosti.
 - Zvyšovať povedomie všetkých zainteresovaných strán v školách a mimoškolských sektoroch (učiteľov, trénerov, rodičov atď.) o význame rozvoja pohybových a športových aktivít vhodných pre deti.
 - Budovať vzťahy medzi školami a príslušnými organizáciami športového, sociálneho a súkromného sektora, ako aj miestnymi orgánmi v záujme podpory a zvyšovania dostupnosti mimoškolských činností.
 - Nabádať školy, aby vytvorili rámec spolupráce so športovými organizáciami a inými miestnymi (národnými) poskytovateľmi v oblasti športu s cieľom podporiť školské a mimoškolské aktivity a zabezpečiť dostupnosť kvalitných a bezpečných infraštruktúr a zariadenia na telesnú výchovu a mimoškolské aktivity alebo aktivity po škole, ako aj pri realizácii miestnych kampaní zameraných na informovanosť.
 - Zvážiť iniciatívy na podporu miestnych orgánov s cieľom vytvoriť podmienky pre rozvoj aktívneho premiestňovania sa do školy a z nej.
14. Podnecovali a podporovali iniciatívy zamerané na všetky zúčastnené zainteresované strany (učitelia, rodičia, školy, kluby, pedagógovia, atď.) na príslušných úrovniach, ktorých cieľom je podporiť rozvoj vhodných motorických schopností a pohybových aktivít.
15. Podporovali vhodné športové a pohybové aktivity od najranejšieho detstva cez VSRD a základnú školu, a to v súlade s osobitnými potrebami a vekom detí a zároveň poskytovali usmerňujúce pokyny pre inštruktórov/pedagógov.
16. Podporovali využívanie budovania povedomia a poskytovanie informácií na národnej, regionálnej a miestnej úrovni na stimulovanie záujmu o aktivity v oblasti motorických schopností a telesnej výchovy pre deti.
17. Povzbudzovali rodičov, rodinu a širšiu komunitu, aby sa aktívne zapájali do pohybových aktivít so svojimi deťmi a využívali príslušné vybavenie (napr. bicyklové trasy a bezpečné ihriská).
18. Zvážili podporu iniciatív zameraných na zlepšovanie športovej infraštruktúry pre deti najmä v rámci vzdelávacích inštitúcií a zároveň podporovali spoluprácu na miestnej úrovni medzi školami a športovými klubmi pri poskytovaní zariadenia a vybavenia pre deti.

⁽¹⁸⁾ Napríklad: Francúzsko a viacšportové federácie (Ufolep, Usep) alebo federácie jedného športu (gymnastika alebo plávanie) so špeciálnym tréningom pre deti od 0 do 6 rokov. V Holandsku sa môžu dojsť zúčastňovať špeciálnych hodín športu, ako napríklad gymnastika alebo plávanie. V Rakúsku má program „Pohybom ku zdraviu detí/Kinder gesund bewegen“ za cieľ nadviazať spoluprácu medzi športovými klubmi a materskými školami/základnými školami a podporovať aktívny životný štýl prostredníctvom pohybovej aktivity pre deti vo veku 2 až 10 rokov.

19. Zvážili poskytnutie stimulov športovým organizáciám a klubom, školám, vzdelávacím zariadeniam, centráam mládeže a iným komunitným alebo dobrovoľníckym organizáciám, ktoré podporujú pohybovú aktivitu detí.
- IV. VYZÝVAJÚ PREDSEDNÍCTVO RADY EURÓPSKEJ ÚNIE, ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH OBLASTÍ PRÁVOMOCI:
20. Vzali na vedomie odporúčania HEPA XG ako základ ďalšej politickej činnosti na úrovni EÚ aj členských štátov, pretože predstavujú podložené údaje a praktické usmernenia pre ďalšiu činnosť.
21. Zintenzívnili spoluprácu medzi oblasťami politiky zodpovednými za podporu rozvoja motorických schopností a telesnej výchovy detí v súlade s odporúčaniami HEPA XG, a to najmä v sektore športu, zdravotníctva, vzdelávania, mládeže a dopravy.
22. Vzhľadom na európsky týždeň športu zvážili osobitné zameranie na iniciatívy, ktorými sa podporujú a propagujú športové aktivity v školách i mimo nich.
23. V príslušných prípadoch podporovali realizáciu národných monitorovacích systémov, štúdií alebo hodnotení s cieľom určiť úroveň pohybovej aktivity a zvykov u detí.
24. V kontexte budúcej práce na úrovni EÚ uvažovali o možnostiach účinnejšej podpory rozvoja motorických schopností v ranom detstve a stratégií s cieľom odradiť deti od sedavého spôsobu života.
25. Podnecovali finančnú podporu iniciatív súvisiacich s motorickými schopnosťami a telesnou výchovou prostredníctvom existujúcich programov EÚ, ako napr. Erasmus+, a európskych štrukturálnych a investičných fondov a privítali ďalšie informácie Komisie v súvislosti s využívaním programov financovania EÚ na podporu športu.
- V. VYZÝVAJÚ EURÓPSKU KOMISIU, ABY:
26. V kontexte EÚ presadzovala a podporovala výmenu osvedčených postupov v súvislosti s motorickými schopnosťami a telesnou výchovou detí.
27. Zlepšila informačnú základňu podporou zberu kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov ⁽¹⁹⁾ súvisiacich s pohybovou aktivitou, ukazovateľmi fyzickej zdatnosti a účasti na športe u detí v rámci VSRD alebo škôl, a to v úzkej spolupráci s WHO.
28. V spolupráci s vedeckými expertmi vrátane WHO vypracovala usmernenia v oblasti pohybových aktivít pre deti v prostredí VSRD, škôl a športových klubov, pričom sa sústreďujú najmä na politických činiteľov, miestne orgány, rodičov, rodinu a širšiu komunitu.
- VI. VYZÝVAJÚ ŠPORTOVÉ HNUTIA, ABY ZVÁŽILI:
29. Poskytovanie škály nesúťažných športových aktivít vhodných pre deti a prispôbených jednotlivým úrovňam s cieľom zlepšiť ich zdravie a osobný rozvoj.
30. Podporu organizácie aktivít zameraných na propagáciu športových aktivít v školách aj mimo nich, ako aj motorických schopností v ranom detstve, a to aj v kontexte európskeho týždňa športu.

⁽¹⁹⁾ Na základe monitorovacieho rámca vymedzeného v odporúčaní Rady týkajúcom sa zdraviu prospešných pohybových aktivít (26. novembra 2013).

31. Príspevok k rozvoju úzkych partnerstiev, spoločných cieľov a komunikačných kampaní so samosprávami a komunitami a okrem iného so sektormi vzdelávania, mládeže a zdravotníctva v rámci boja proti sedavému spôsobu života prostredníctvom podpory športu v školách i mimo nich.
 32. Silnejší záväzok, pokiaľ ide o podporu iniciatív v rámci športových a pohybových aktivít, ktoré sa zameriavajú na boj proti sedavému spôsobu života u detí, a to prostredníctvom partnerstiev a spolupráce so súkromným a verejným sektorom.
-

PRÍLOHA

Politické súvislosti

1. Európsky rok vzdelávania prostredníctvom športu (EYES 2004), v rámci ktorého sa vyzdvihla úloha športu vo vzdelávaní a upozornilo sa na rozmanité spoločenské úlohy športu.
2. Biela kniha o športe z 11. júla 2007, ktorú predložila Európska komisia, a v ktorej sa trvalo na význame telesnej aktivity a uviedlo, že „čas strávený pri športových aktivitách v školách a na univerzitách prináša zdravotný a výchovný úžitok, ktorý je potrebné naďalej rozvíjať“⁽¹⁾.
3. Stratégia riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadváhou a obezitou v Európe, ktorú Európska komisia prijala v roku 2007⁽²⁾ a v rámci ktorej sa podporila pohybová aktivita a deti a slabšie sociálno-ekonomické skupiny sa určili za prioritu, pričom sa zdôraznilo, že „*detstvo je dôležitým obdobím, kedy možno vštepiť diétu zdravé návyky a priučiť ho zručnostiam, ktoré sú nutné na udržanie zdravého životného štýlu. V tomto ohľade jednoznačne zohrávajú kľúčovú úlohu školy*“⁽³⁾.
4. Správa Európskeho parlamentu o úlohe športu vo vzdelávaní z 30. októbra 2007⁽⁴⁾ a rovnomenne uznesenie, ktoré nasledovalo a v ktorom sa členské štáty a príslušné orgány vyzvali, aby „zabezpečili, že v rámci školských a predškolských pedagogických programov sa bude klásť väčší dôraz na podporu zdravia podnecovaním špecifických foriem telesných aktivít vhodných pre predškolskú vekovú skupinu“.
5. Oznámenie Európskej komisie s názvom Rozvíjanie európskeho rozmeru v športe z 18. januára 2011, v ktorom sa uznala potreba „*podporovať inovatívne iniciatívy v rámci programu celoživotného vzdelávania týkajúce sa telesnej aktivity v škole*“⁽⁵⁾.
6. „Berlínske vyhlásenie“ prijaté konferenciou ministrov športu (MINEPS V) z 28. – 30. mája 2013, v ktorom sa zdôraznilo, že „*telesná výchova je pre deti dôležitým úvodom k osvojeniu si životných zručností, vytvoreniu si návykov na celoživotnú účasť na pohybových aktivitách a správaniu podporujúcemu zdravý životný štýl*“, a posilnila sa „*dôležitá úloha inkluzívneho športu v školách i mimo nich v rámci skorého rozvoja a vzdelávania detí a mládeže*“.
7. Akčný plán EÚ pre detskú obezitu na obdobie 2014 – 2020, ktorý Európska komisia spustila v roku 2014⁽⁶⁾. Európska komisia v rámci 8 kľúčových oblastí činnosti zdôraznila podporu zdravších prostredí najmä v školách a v predškolských zariadeniach, ako aj nabádanie k pohybovej aktivite.

⁽¹⁾ KOM(2007) 391 v konečnom znení.

⁽²⁾ KOM(2007) 279 v konečnom znení.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/documents/nutrition_wp_en.pdf.

⁽⁴⁾ A6-0415/2007.

⁽⁵⁾ KOM(2011) 12 v konečnom znení.

⁽⁶⁾ 24. februára 2014 (aktualizované 12. marca 2014 a 28. júla 2014).

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK